నీలి స్వప్నాలు

సాత్విక ద్యాగలి

Book Title : NEELI SWAPNAALU
ISBN :
First Published : 2021
Hyderabad, India.
The Telescope Project

Poetry and Illustrations by

SATHVIKA DYAGALI

Editor: Sada Panga

నా అంతరంగపు యాస

ఓ సాయం కాలపు సంధ్యా సమయాన హరివిల్లు లాంటి ఆకాశం కింద, పూలపాన్పులాంటి అవనిపైనే ఆసీనురాలనైనపుడు వైకుంఠాన్ని తలపించే ఆ విశాల వాతావరణంలో, చిగురాకుల సవ్వడితో, చల్లని పైరు గాలి వీస్తుండగా.. ఓ వైపు నవ్వుతూ, తుళ్ళుతూ పరుగెడుతున్న సెలయేరు చటుక్కున కాలు జారి లోయలో పడింది. నునులేత ఆకుల రెపరెపల నడుమ మెరుపులా, వలయాలు తిరుగుతున్న బంగారు వన్నె తుఫాను మబ్బుల నడుమ వన సమీరంలా వీస్తుంది. అది చూసి ఆకులు చాటుచేసుకొని మొగ్గలు బుగ్గలు నొక్కుకున్నాయి. మరోవైపు జాలువారే పిలుపులు జాతరులై పారగా, జలపాతాల సంగీత స్వరాలు నా చెవిలో నాట్యమాడగా, నందనవనంలో విహరించే ఆ తీరు, ఆనందం మనసుని మైమరపిస్తుంది. ఆ ఆనందంతో విరిసిన నా నయనాలు ఆ భానుడిని వీక్షిస్తుండగా, మేఘం మీద వేళ్ళాడుతూ, ఇదంతా చూస్తున్న సూరీడు జలపాతంలో తన ప్రతిబింబాన్ని చూసుకుంటూ, పొట్ట చెక్కలైయ్యేలా నవ్వుతూ, పడమటి కొండల వెనక్కి పడిపోతున్నాడు.

గాలికి అల్లాడే ఆకుల్లాంటి కలలు చెదిరిపోతున్నందుకు, నా హృదయాన్ని స్పృశించే మాటల్ని గాలి గుసగుసల్లో వింటూ నా మది అలసిపోయింది. అపుడు ఆ అలసటకు ఊరటగా ఒక విషాదపు హృదయం మీద విరిగే ఒకానొక ఆనందంలా నల్లటి నిషేదపు రెప్పల్లో కూరుకుపోయిన దిగంతాలను ధిక్కరిస్తూ ఒక నిశ్శబ్ద నేత్రం కనులు తెరచింది. మోడుబారిన జీవితంలోకి చిగురాకులా హఠాత్తుగా ఒక సంధ్యాదీప్తి నాలోకి ప్రవేశించి, నాలోపల గడ్డకట్టిన దు:ఖమనే సముద్రాన్ని గొడ్డలితో పగులగొట్టింది. అప్పుడుముడుచుకునే కుసుమాలు చెప్పాయి అది నూతనోదయానికి ప్రతీకనని, ఈ సంధ్యాదీప్తి ముగింపు కాదని, మరో కొత్త వెలుగుకు శ్రీకారమని నా తలపై మొట్టి వేసి నన్ను మేల్కొలిపి నాలో ఉవ్వెత్తున లేచి జీవితం కాలిపోతుంటే మిగిలే బూడిదే కవిత్వమనే యవ్వనంతో తొణికిసలాడే ఆలోచనను రేకెత్తించి నా నరనరాన ప్రవహించి నా చేతి నుండి అనేక సమస్యలను ఎదుర్కొనే ఆయుధమైన కలం ద్వారా జాలువారి ఈ వజ్రాక్షరాలుగా నిలిచాయి. ఆ వజ్రాక్షరాలే ఇప్పుడు మీ చేతిలో ఉన్న ఈ "నీలి స్వప్నాలు"

సాత్విక ద్యాగలి

విషయ సూచిక

1. నీలి స్వప్నాలు	01	51. ఆర్.యస్ ప్రవీణ్‌కుమార్	102
2. నా నిస్వార్థపు అలికిడి	04	52. చలికి నా నమస్కారం	103
3. సంకల్పం ముందు వైకల్యం ఎంత?	05	53. గుండె చప్పుడు	106
4. ఏమో! ఎవరికి తెలుసు?	08	54. మధుర జ్ఞాపకం	107
5. ఏమంటావు నేస్తం?	09	55. అందమైన జీవితం	110
6. మా అమ్మ చీర కొంగు	12	56. అత్యుత్తమమైన బంధం	111
7. పితృదేవోభవ	13	57. అద్భుతం	114
8. కరిగిపోతున్న కాలం!	16	58. మకుటం లేని మహరాజు	115
9.ఆదర్శ సుమమా	17	59. పైశాచిక మానవులు	118
10. కాంతిరేఖ నా కవిత్వం	20	60. నా దేశం మారాలి	119
11. గాన గంధర్వుడు	21	61. కలాంజీ!	122
12. పట్టుదల	24	62. ఓర్పు	123
13. అమృత కిరణుడు	25	63. మనుషులను శాసించేది	126
14. కార్య సాధకుడు	28	64. విమర్శ-ప్రశంస	127
15.అనురాగంలో నాతో...	29	65. ఉపదేశం	130
16. కారం కాని కారం	32	66. జీవవృక్షం	131
17. మానవ హక్కులు మనుషులకే	33	67. సంధ్యదీప్తి	134
18. జెండా నేర్పే పాఠాలు	35	68. నలుపు	135
19. అక్షరాలు మన సొత్తే	38	69. రెండు ముసుగులు	138
20. నాకులం..గురుకులం	39	70. కరోనా కారుమేఘాలు	139
21. పదునైన కత్తి "కాళోజీ....!"	42	71. తెలంగాణ కవులు	142
22. అస్పష్టత	43	72. సంక్రాంతి	143
23. జ్యోతి	46	73. ఆరాటం	146
24. ఓ బండరాయి!	47	74. అన్నదాత	147
25. చరవాణి	50	75. వైద్యో నారాయణోహరి	150
26. లైఫ్ సైకిల్	51	76. తల్లిదండ్రులకు ప్రేమతో...	151
27. నావల్ల కాదు	54	77. మాటలే ... మూటలు	154
28. భయంలోంచి...	55	78. గమ్యం	155
29. లక్ష్యం	58	79. నిదుర	158
30. ముసుగేసుకున్న మృగాలు	59	80. అమ్మే-బ్రహ్మ	159
31. శ్రీశ్రీ	62	81. జవాన్ నీకు సలాం!	162
32. గ్రంథాలయాలు	63	82. నమ్మకం	164
33. మిత్రమా	66	83. తెలుగు భాష	165
34. ఆచార్యదేవోభవ	67	84. పుస్తకం	168
35. చిటపట చినుకులు	70	85. పోరాడు	169
36. ధాన్యరాసి	71	86. ధైర్యం	172
37. ఆశయం	74	87. యువత	173
38. ఆదర్శం	75	88. హెచ్చుతగ్గులు	176
39. ప్రకృతి	78	89. మహాప్రసాదం	177
40. సాత్వీకం	79	90. తేనె చినుకువనుకున్నా!	180
41. అటల్ జీ...!	82	91. శాస్త్రవేత్తలు - మహావేత్తలు	182
42. అమృత వర్షిణి	83	92. స్నేహం	183
43. మీరేమంటారు?	86	93. నా మాతృభాష	186
44. సంపాదించుకోవాలి	87	94. మాణిక్యాలు	187
45. ఊహలకి హద్దుల్లేవు	90	95. సంతోష్‌కి సలాం	190
46. నా నేస్తం!	91	96. స్వప్నం	191
47. కాస్త ఓపికపట్టు	94	97. ఓ పుష్పమా...	194
48. బాధ	95	98. ప్రేరణ	195
49. చిరునవ్వు	98	99. సుసాధ్యం	198
50. భరతమాత ఆవేదన	99	100. నేను	199

నీలి స్వప్నాలు

కలలు విజేతల సొత్తేం కాదు
కానీ విజేతలందరూ కలలు కంటారు
ఆ కలల సాకారంకోసం అనుక్షణం తపిస్తారు
కలల్ని నమ్మేవారికి అవి సొంతం
అయినా కలలో మెట్లు చూస్తూ
మేడ ఎక్కలేం కదా
ప్రణాళికలు వేస్తూ ఉండిపోతే
విజయ పథాన్ని అందుకోలేం
విజేత వెనుక ఉండేది
అదృష్టమో మంత్ర దండమో కాదు
కఠోరమైన శ్రమ!
వలవేసి కలల్ని పట్టుకురాలేం
వచ్చిన కలల్ని ఒడిసి పట్టుకుని
గెలుపు గమ్యంగా కృషి చేయాలి

నా నిస్వార్థపు అలికిడి

స్వార్థం గాలి కన్నా వేగం.
ఏ గుణం సన్నగిలినా పర్లేదు కానీ,
మానవత్వం మన్నుపాలు కాకుంటే చాలు.
మహనీయుడిగా మారడానికి
మానవత్వం ఒక్కటి ఉంటే చాలదు!
ఎన్ని రోజులనీ, ఈ దేశం నాకేం చేసింది
అని అనిర్వచనీయ ఆలోచనలోనే బతుకీడుస్తావు?
అర్పించేంత ఆత్మీయతే ఉంటే
సమస్తం సమర్పించేయొచ్చు.
మెదళ్ళను కాస్త కంపింజేయండి,
ఆ స్వార్థపు నీడలు కాలగర్భంలో
కలిసిపోయేలా అభివృద్ధి పథం పట్టాలండి

సంకల్పం ముందు వైకల్యం ఎంత?

మనం పుట్టినపుడు ఏడుస్తాం
చనిపోయాక మన చుట్టూ ఉన్నవారిని ఏడిపిస్తాం
ఈ రెండు ఏడుపుల మధ్య సాగే యుద్ధమే జీవితం
సంకల్పంతో ముందడుగు వేస్తే
వైకల్యం కూడా సన్మార్గాన్ని చూపిస్తుంది
ఎదురీత ముందు విధిరాత కూడా వెనకడుగువేస్తుంది
ధృఢ చిత్తంతో ముందుకు సాగితే
దురదృష్టం కూడా అదృష్టంలా వచ్చి
మనల్ని వరిస్తుంది
భగవంతుడు వరాలను ఇవ్వడు
అలాగని శాపాలను కూడా ఇవ్వడు
అవకాశాలను మాత్రమే ఇస్తాడు
వాటిని వరాలుగానో శాపాలుగానో
మార్చుకోవడం మన చేతుల్లోనే ఉంది

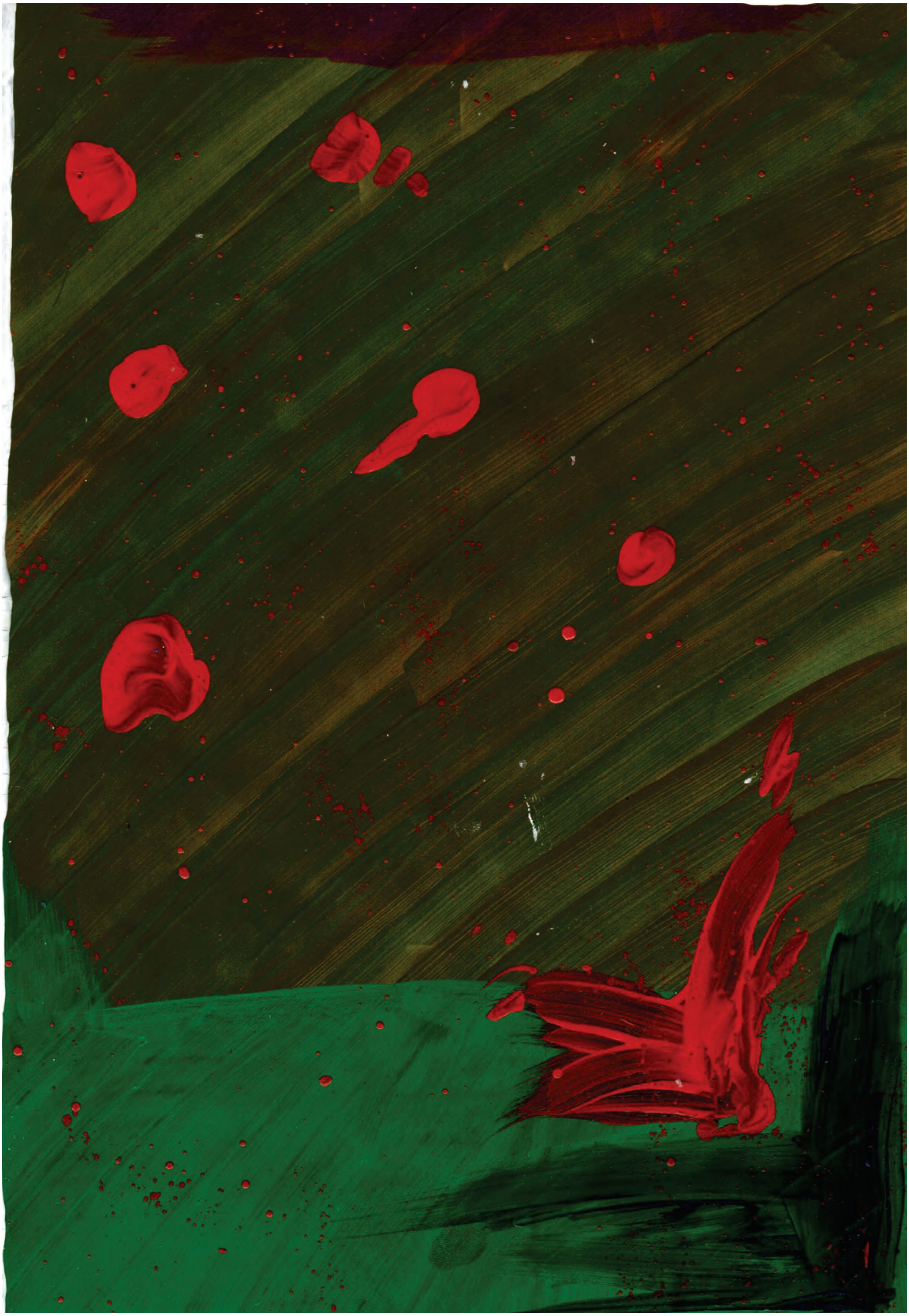

ఏమో! ఎవరికి తెలుసు?

ఏమో! ఎవరికి తెలుసు
రేపు ఎలా పోతావన్నది!
ఎవరూ లేని ఏకాకిలా పోతావో?
అందరూ ఉండి అనాథలా పోతావో
కడవరకు నీతో వచ్చేదెవరో!
కట్టె కాలే వరకు నీతో ఉండేదెవరో!
నీవు పోగుచేసిన ఐశ్వర్యమే నీ పాలిట యమపాశమై
సమాధివరకు కూడా తోడురాని నీ సంపద ఎక్కడ?
నా అనుకున్నవారే నీవు పోగుచేసిన
సంపద కొరకు తన్నుకు చస్తుంటే
ఇక నీ తనువు సంగతేంటి?
అన్ని కీడులకు ధనమే మూలమని తెలియక
ధనమే ఇదం జగత్తు అనుకుని పొరపడి
చచ్చినాక చెదపురుగులు తిని పాడుబడే తనువును
సంరక్షించుకోవటానికా ధనాన్ని పోగు చేసుకునేది?
ప్రాణాన్ని రక్షించలేని ధనాన్ని చూసా మురిసిపోయేది?
కేవలం ధనం కోసమేనా నీవు ప్రాకులాడేది?
జీవితానికి అర్థం లక్ష్యం కేవలం ధన సంపాదనేనా?
సంపాదించుకోవలసిన దాని గురించి ధ్యాసే లేకుండా
ధనాన్ని కూడబెట్టుకుని చివరకు
ప్రాణాన్ని పోగొట్టుకుంటే ఫలితమేమిటి?

ఏమంటావు నేస్తం?

నింగిలో చంద్రుడిలా, నీవెల్లప్పుడూ వెలగాలి.
నిన్ను చూసి నీవాళ్ళు నిత్యం గర్వపడాలి.
నీ మధురమైన పలుకులతో
నాతో నువ్వు మాట్లాడాలి.
నీ స్వరంతో నా మది జాడను
నేను తెలుసుకోవాలి.
నీ గానం విని, నా మనస్సు పరవశించాలి.
మేఘం లాంటి నీ మనుసుతో
నేను రాగంలా సాగిపోవాలి.
నాలో ఆత్మీయత పంచడానికి
నాకై అనురాగంలా నువ్వు రావాలి.
భానోదయంలా నీవు లేలేత కిరణాలతో
నాలోని అంధకారాన్ని తొలగించి,
చిరుదివ్వెలకాంతిని ప్రసరింపజేయాలి.
గాలికి రాలని పండులా, చెట్టుకు ఎండని ఆకులా,
నిరంతరం నాలో ఒదిగి ఉండాలి.
నా స్నేహంపై గల అభిమానంతో
నిన్ను నా చిరునవ్వులా భావిస్తూ...
శాశ్వతంగా నా నవ్వుల్లో పువ్వువై,
నీవుండాలని కోరుకుంటున్నాను.
ఏమంటావు నేస్తం?

సాత్విక ద్యాగలి

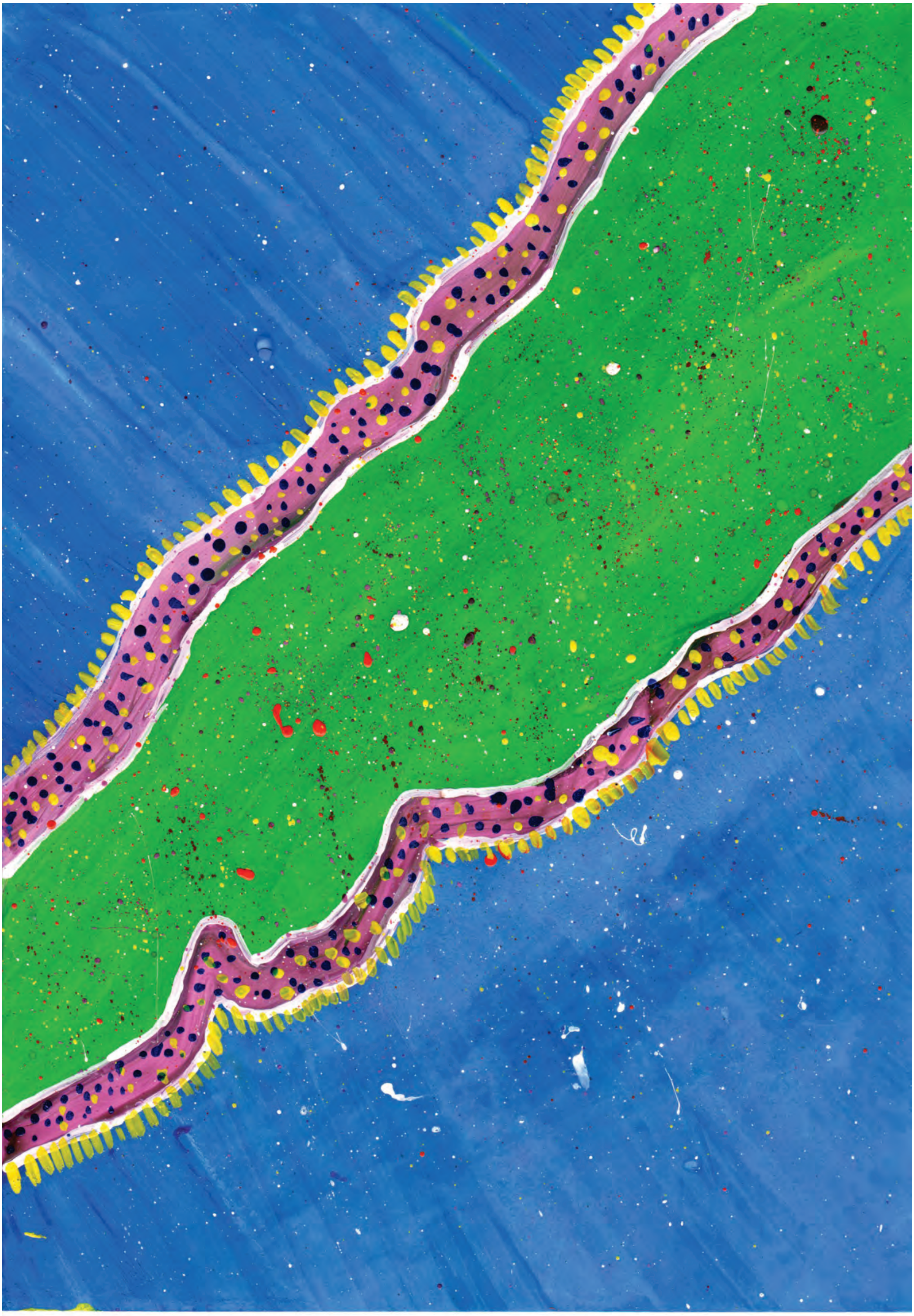

మా అమ్మ చీర కొంగు

అమ్మ చీర కొంగు ఆమె సొగసును
పెంచే మకుట మాణిక్యం ఆ కొంగు చేసే చమక్కులెన్నో
పొయ్యి మీద వేడి గిన్నెలను దించే మసిగుడ్డ
బిడ్డ ఏడ్చినపుడు ముఖం తుడిచేందుకు చేతిరుమాలు
మైమరచి బిడ్డ సేదదీరేది అమ్మ ఒడిలోనే
అమ్మ చీరకొంగు ఆ బిడ్డకు వెచ్చని కంబలి
అతిథులు ఇంటికి వచ్చినపుడు సిగ్గుపడిన బిడ్డ
దాక్కునేది అమ్మ చీరకొంగు చాటునే కదా!
దూసుకు వచ్చే చలినుంచీ వర్షపు చినుకుల నుంచీ
బిడ్డకు రక్షణ కల్పించే గొడుగు అమ్మ చీరకొంగు
పెరట్లో నుంచీ తోటలో నుంచీ పూలు పండ్లూ
మోసుకొచ్చే బుట్ట అమ్మ చీరకొంగు
కొట్లో నుంచి ఆహార పదార్థాలను మోసుకొచ్చే సంచి
జీడిపాకం కొనుక్కునేందుకు బిడ్డ మారాం చేసినపుడు
అమ్మ తీసి ఇచ్చే చిల్లర ధననిధి ఆ కొంగుముడి
అమ్మ కట్టుకునే చీరేదైనా కొత్త హంగుల్ని
అద్దుకుంటుంది అది చిరిగినదైనా పాతదైనా ముతకదైనా
మెరిసిపోతుంది అమ్మ కట్టుకుంటే దాని రూపమే కాదు
విలువా పెరుగుతుంది అందుకే అమ్మ చీర కొంగు
బంగారం సాటి రాదు ఇంకేదీ అది ఎక్కడా దొరక 'నిధి'
అపురూపం! అమూల్యం!

పితృదేవోభవ

హిమాలయాలవంటి ఉన్నత వ్యక్తిత్వం,
సముద్రమంత లోతైన ఆలోచన,
ఆ రెండింటిని కలగలిపిన సున్నితత్వం
తండ్రి నిండైన స్వరూపం.
తండ్రీ–తనయులసంబంధంలోని
భావనా ప్రాబల్యం అత్యంత రమణీయం.
నాన్న అంటే నడిపించే దైవం,
నాన్న అంటే లాలన.
ఓ మంచి స్నేహితుడు.
పిల్లలచిరునవ్వులు చూసి మురిసిపోయేవాడు నాన్న.
పిల్లలను ఆడిస్తూ, తన కంటికి రెప్పలా
కాపాడే దైవం నాన్న.
కుటుంబం అనే బండిని
తన భుజస్కంధాలమీద వేసుకొని,
మంచీ, చెడ్డా ఆలోచించే వ్యక్తే నాన్న.
బరువు, బాధ్యతలని మోస్తూ,
దండించే అధికారం కల దేవుడు నాన్న.
కష్టంలో నేనున్నాను, నీ వెనకే నేనుంటానని,
ధైర్యం చెప్పే దైవం నాన్న.
అందుకే నడిపించే దైవం నాన్న.
"మాతృదేవోభవ పితృదేవోభవ" అంటూ
తల్లి తర్వాతి స్థానాన్ని తండ్రికిచ్చిన,
కూతురిపట్ల మొదటి ఆలోచన, అడుగు,
ఎప్పుడూ తండ్రిదే

కరిగిపోతున్న కాలం!

అందరికీ సమానంగా ఉంటుంది
కానీ సరిపడలేదని కొందరూ
అసలే లేదని మరికొందరు చెబుతుంటారు
ఎందుకంటే కాలాన్ని మన చేతుల్లో
ఉంచుకోకుండా కాలం చేతుల్లో మనం
ఇరుక్కున్నాం కాబట్టి
వానలు కురవక పోతే నీళ్ళకు కరువు
పంటలు పండకపోతే తిండికి కరువు
కానీ సాంకేతికత ఎక్కువైయ్యే కొద్దీ
కాలానికి కరువొస్తుంది ఏ పనైనా చేయాల్సిన
సమయంలో ఏకాగ్రతతో పూర్తిచేయడమే సమయపాలన
గడుస్తున్న కాలం అమూల్యమైనది
చేయవలసిన పని సకాలంలో చేయకపోతే
తిరిగి కాలమే నిన్ను వెనక్కి నెడుతుంది

ఆదర్శ సుమమా

ఓ సుమమా! నీ నవ్వు నాకు ఆదర్శం
ఎన్ని ఒడిదుడుకులొచ్చినా,
చిరునవ్వుతో ఎదురొడ్డి నిలవడానికి.
ఓ సుమమా! నీ పరిమళం నాకు ఆదర్శం
గంజాయి మొక్కలాంటి ఈ లోకంలో,
గంధపు చెట్టులా ఎదగడానికి.
ఓ సుమమా! నీ అందం నాకు ఆదర్శం
ఎంత అందంగా ఉన్నా,
గర్వం లేని నీ మనుసులా ఉండడానికి.
ఓ సుమమా! నీ త్యాగం నాకు ఆదర్శం
తుమ్మెదలద్వారా మకరందాన్ని
మాకు అందిస్తున్నందుకు.
ఓ సుమమా! నీ రంగు నాకు ఆదర్శం
ఎంతటి అంధకారంలోనైనా
వెలుగును చూడడానికి.
ఓ సుమమా! నీ పరిమాణం నాకు ఆదర్శం
కష్టాలను లోపలదాచుకుని,
బయటకు ఆనందంగా ఉండడానికి.
ఓ సుమమా! నీ ధైర్యం నాకు ఆదర్శం
నిన్ను కోసినా మళ్ళీ పుష్పించి,
ఆదర్శంగా నిలిచినందుకు.
ఓ సుమమా! నీ జీవితమే నాకు ఆదర్శం
ఇతరులకు ఆవగింజంత కూడా హని చేయనందుకు.

సాత్విక ద్యాగలి

కాంతిరేఖ నా కవిత్వం

మాటల కూర్పు కాదు కవిత్వం
కొత్త అనుభవాల కాంతి
చీకటి కాగితం మీద మెరిసే
పాదరస పూత కవిత్వం
గుడ్డివాడు దారి చూపలేనట్లు
అవివేకుడి అనుభవం కవితకాలేదు
నిచ్చెనలా నిలిచేదే కవిత్వం
కాలానికి కళలా అల్లుకుపోయేదే కవిత్వం
అగ్నిలా మండించే గుణం కలది
అమృతంలా బ్రతికించే నైజం కలది
చూడలేని కళ్ళకు చూపించగలిగేది
గంభీరమైన భావాల్ని భాషలో ఇమిడ్చేదే కవిత్వం
నిశీధి బ్రతుకులకు వెలుగునిచ్చే
కాంతి రేఖ కవిత్వం
కాలం చేసే గాయాలకు
మలాం పూసేదే కవిత్వం
అడుగంటిన జీవితాల నుండి
అంటరాని హృదయాల మంటలనుంచి
పుట్టేదే కవిత్వం
మాటకు పదును ఉంది
దాని రహస్యం కవికే తెలుసు

గాన గంధర్వుడు

రాగాల సిగలోన నవరాగంగా
తనువులో అణువును కరిగించే అమృతవాహినిగా
సంగీత సంద్రంలో సరిగమల అలలతో
సాఫీగా సాగుతున్న భూమండలాన్ని
హఠాత్తుగా శోక సంద్రంలో ముంచేసింది
బహుశా ఆ సుస్వరాల గాత్ర మాధుర్యాన్ని
వినడానికి సురులు ఆశించారేమో!
తన పాటలతో మైమరచిపోయి
ఊయలలో ఓలలాడాలనుకున్నారేమో!
అందుకే వేవేల గీతాలు పాడిన ఆ గళం
ఇప్పుడు స్వర్గలోకానికి చేరిపోయింది
అతను ఆ సంగీత గగనాన జాబిల్లిగా మారాడు
ఆ గళానికి వయసు లేదు
తన ప్రయాణానికి అలుపు లేదు
భాషతో పనేముంది ఆ గానకోకిలకి?
యాసతో పనేముంది ఆ స్వరమాంత్రికుడికి?
ఆయనే మన శ్రీపతి పండితారాద్యుల బాలసుబ్రమణ్యం
సరస సహృదయ వీణావాహిని!
ఈ యుగం ఉన్నంతవరకు మీ స్వరం మాసిపోదు
ఈ యుగం అంతమైనా మీ గళం మూగబోదు
ఎందుకంటే
ప్రకృతి సైతం మీ సుస్వర మాధుర్యానికి సాక్షీభూతం
అందుకే
సుస్వరాల మీ గళం ఎప్పటికీ సజీవం
ఇప్పటివరకూ సంగీత స్వరాల వర్షంలో ఆడి తడిసి
అలసిన అమర గాయకునికి అశ్రుతర్పణం!

సాత్విక ద్యాగలి

పట్టుదల

ప్రయత్నించి చూడు
ఒకేసారి ఫలితం రాకపోవచ్చు,
రెండోసారి ప్రయత్నించు,
ఫలితం వచ్చేవరకు ప్రయత్నించు.
ఏదీ తనంతట తానుగా నీ దరికి రాదు
దేన్నైనా శోధించి, సాధించాలి.
గెలిచినవాడికి విజయం వస్తుంది.
ఓడినవాడికి అనుభవం వస్తుంది.
విజయం కన్నా అనుభవం చాలా గొప్పది.
నీ ఆలోచనలే నీకు శత్రువులుగా
మారుతున్న నిమిషాన్ని గమనించే
యోధుడిగా మారి,
భవిష్యత్ అనే రాజ్యాన్ని బలపరుచుకో.
తాళంతో పాటే తాళంచెవి
కూడా తయారవుతుంది.
ఒకటి లేకపోతే మరొకడి తయారుచేయబడదు.
అలాగే పరిష్కారం లేనిదే...
సమస్య ఉత్పన్నమవ్వదు

అమృత కిరణుడు

లోకానికి ఆది గురువు సూర్యుడు.
ప్రపంచానికి వెలుగు కిరణాలను
ప్రసరింపజేయువాడు భానుడు.
సర్వరోగాలనుండి రక్షించే
గుణం గలనిత్యరక్షకుడు.
కేవలం తన నామ జపం వల్లనే
పొంగిపోయేవాడు సూర్యుడు.
శరణన్న వారిని
అక్కున చేర్చుకునేవాడు ఆపద్బాంధవుడు.
మనోనేత్రముతో చూడగలిగేవాడు
తూర్పు దిక్కునకు అధిపతి సూర్యభగవానుడు.
ప్రకృతిలోని ప్రతీ అణువు
పలకరించువాడు.
ఏడు శ్వేత అశ్వాలరథాన్ని
వాహనముగా కలవాడు.
కొలనుల్లోని కలువలకు
లేత కిరణాలతో హాయిని కల్గించువాడు.
లోకంలో చీకటిని పారద్రోలే
వెలుగులకిరణుడు.
కేవలం ఒక నమస్కారం వల్లనే
అనుగ్రహించే అమృతకిరణుడు సూర్యుడు!

సాత్విక ద్యాగలి

కార్య సాధకుడు

ప్రయత్నం చేయనివాడి కంటే,
పాటుపడేవాడు ఉత్తముడు.
అంతర్గత శక్తిని మేల్కొలిపి,
హృదయాన్ని బలంతో నింపువాడు సింహసదృశ్యుడు.
పరులకొరకై పాటు పడిన వాడే
నిజానికి సజీవంగా ఉన్నట్లు.
చీల్చుకునిపోగలిగేవాడు సత్ప్రవర్తనుడు.
సర్వజీవ ఆరాధకుడే నిజానికి గొప్ప శివారాధకుడు.
విజయం పొందాలంటే సహనం
కావాలని తెల్సుకునేవాడు విజయుడు.
నామజపం ద్వారా అనంతత్వానికి
చేరుకునేవాడు భక్తుడు.
కోరికలు తేనె పూసిన కత్తులవంటివని
తెల్సుకునేవాడు వైరాశ్యుడు.
ఎప్పుడూ నిరుత్సాహంతో,
నిరాశతో జీవించేవాడు నిరుత్సాహవంతుడు.
స్వార్థ చింతన లేకుండా పనులు
సాధించువాడు ఘన కార్య సాధకుడు!!

అనురాగంలో నాతో...

అక్కా ... అనే మాటలో
ఆదరాభిమానాలే తను.
నా చిన్నతనంలో నన్ను అమ్మ
తర్వాత లాలించిన వ్యక్తి తను.
చెల్లీ అనే పిలుపు వెనక దాగి ఉన్న
అమాయకత్వం తను.
నా చిలిపి చేష్టలు చూసి
అమ్మ తర్వాత ఆనందించేది కూడా తనే.
స్నేహం మధ్యలో చిరునవ్వులు
చిందించేందుకు సర్వం నాకు స్నేహితురాలు తను.
బంధం, స్నేహబంధం, రక్తసంబంధం
అన్నీ కలగలిసిన అనురాగాలఅమ్మ తను.
నీలో మొదలైన నా స్నేహం, ప్రేమ, అనురాగం
నీకు అందరినీ దగ్గరకు చేరుస్తాయని
చెప్పిన ఓ కలయిక తను.
నిరంతరం కృషిచేసిన నాన్న
నాకు ఆదర్శం అంటూ,
అనురాగాలఅమ్మ నాలో నిలయం
అంటూ చెప్పేదే తను.
అందుకే అక్కంటే
ప్రేమ, గౌరవం, అభిమానం,
నిరంతర చలన హృదయం.
నా కోవెలలాంటి
ఎదలో ఎన్నటికీ నిలయం

సాత్విక ద్యాగలి

కారం కాని కారం

సృష్టికి మూలం ఓంకారం,
తల్లీబిడ్డలమధ్య ఉండే కారం మమకారం,
ఇతరులకు సహాయం చేసే కారం సహకారం,
అనుమతిని ఇచ్చే కారం అంగీకారం,
మనుషులకు ఉండకూడని కారం అహంకారం,
ఆకలి బాధలతో అన్నార్థులు
చేసే కారం హాహాకారం
ఇతరులను ఆకట్టుకునేలా
మాట్లాడే కారం చమత్కారం,
పదిమందికి మేలు చేసే కారం ఉపకారం
ఇతరులకు కీడు చేసే కారం అపకారం
గొప్పవారిని గౌరవించే కారం సంస్కారం
గురువులు, గౌరవింపదగిన
వారికి పెట్టే కారం నమస్కారం

మానవ హక్కులు మనుషులకే

పశువుల కళ్ళల్లోని ఆకలినెరిగే ఆడది
మగాడి కళ్ళల్లోని పశువాంఛనెరగలేని అబల
మగాడిలోని మానవ మృగాన్ని తెలుసుకోలేక
ఆడది సమిధగా మారుతున్న వైపరీత్యం
ఒళ్ళు గగుర్పొడిచేలా మానవ మృగాల ఆగడాలు
హద్దులెరుగని కీచకుల ఆకృత్యాలు కట్టలు తెంచుకుని
బట్టబయలై వినువీధుల్లో విహారం చేస్తుంటే
అబల ఆక్రందనలు మిన్నంటుతున్నా మిన్నకుండే
మనుషుల స్పందన చూసి ఆత్మరక్షణ కొరకు
నియమాలను ఉల్లంఘించే అబల ప్రతిఘటన!
శెభాష్! అంటూ సమాజం మెచ్చుకుంటుంటే
ప్రతిఘటన నేరం కాదని ఊరట చెందుతుంది
ఎక్కడ చూసినా జరిగే నియమాల ఉల్లంఘనకు
నాటి రాజ్యాంగ రచయిత నేడు ఉంటే
మృగవాంఛలను కట్టడి చేయలేని శాసనాల
పరిమితులను గుర్తించి ఉండేవాడేమో!
మనుషులు మృగాల్లా మారుతున్న వైనానికి
హతాశుడై ఉద్విగ్న హృదయంతో
అనూహ్య పరిణామాలకు చలించిపోయి
విచారంతో క్రుంగిపోయేవాడేమో!
కట్టుదిట్టమైన కొత్త శాసనాలు కనిపెట్టే పనిలో
నిమగ్నమై కొత్త శిక్షాస్మృతులను రూపొందించి!
మానవ మృగాలను కట్టడి చేసేందుకు
కొత్తశాసనాలతో ముందుకు వచ్చేఉండేవాడే!
హక్కులుండేది మనుషులకేనని మృగాలకు కాదని
మరోమారు నిరూపించి ఉండేవాడు!

సాత్త్వీక ద్యాగలి

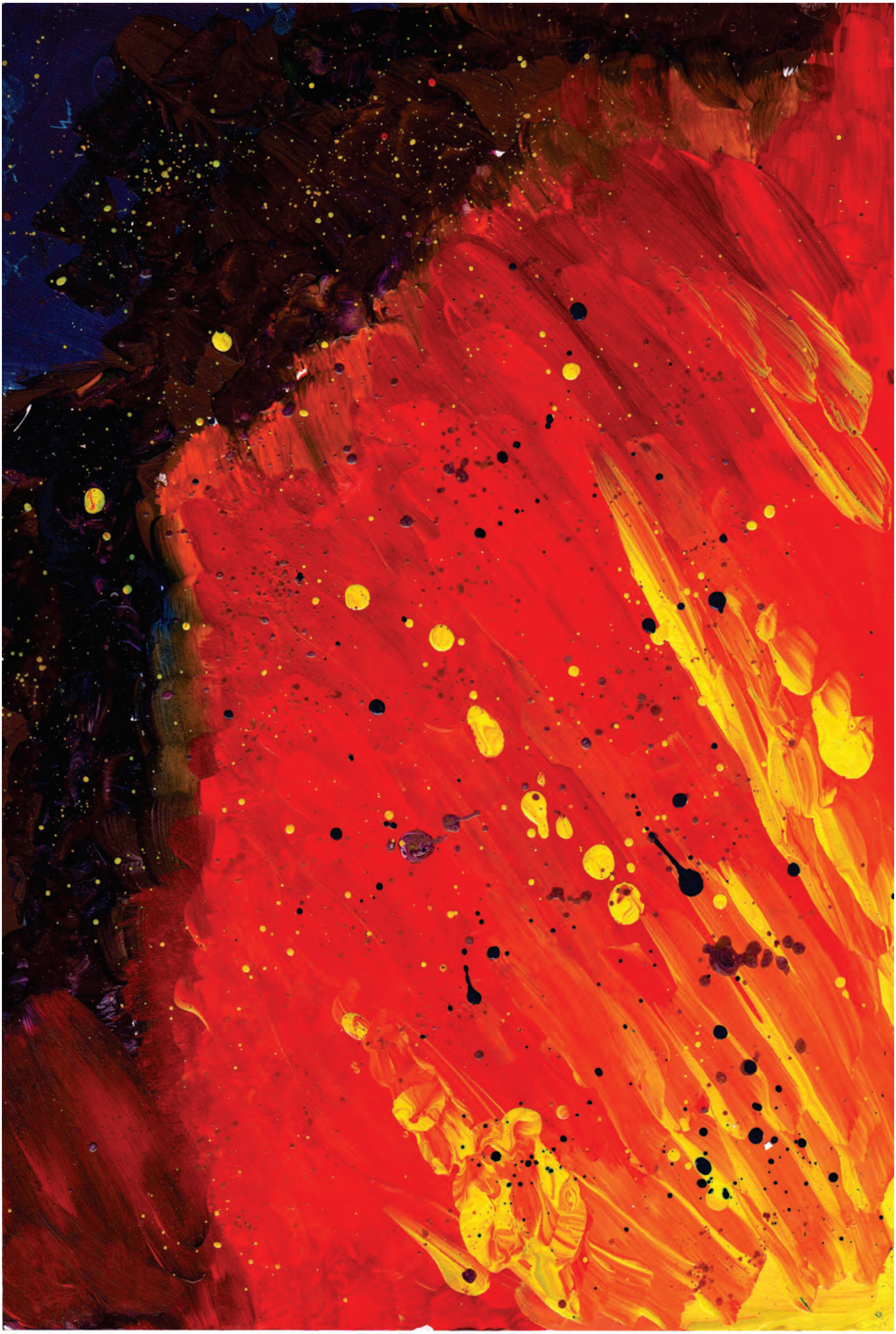

జెండా నేర్పని పాఠాలు

పచ్చని చెట్టు కొమ్మలను నరికి
మోడులా మిగుల్చుతాననటం మన వెఱ్ఱితనమే
పక్షి రెక్కలు విరిచి పైకెగరమనటం మన మూర్ఖత్వమే
ఏడు రంగులు కలసిన ఇంద్రధనస్సు శోభిల్లుతుంది
కులమతాల సమైక్య జీవనం హరివిల్లు దర్పణం
అదే మన భారతీయత భిన్నత్వం జాతి విశిష్టత
ప్రజలనుండి భారతీయతను వేరుచేయడం
ధనస్సు నుండి రంగులను వేరుచేయడం వీలువుతుందా
భిన్న శరీర భాగాల కలయిక దేహం
దేహం నుండి అవయవం వేరై మనజాలదు
ప్రజలను వేరుచేసే కులాలను పాతరేయాలి
కులం కలుపు మొక్కను తీసివేయాలి
చెట్టు సవ్యంగా పెరిగేందుకు పాదు చెయ్యాలి
ఫలములు ఇచ్చేలా సాగు చెయ్యాలి

అక్షరాలు మన సొత్తే

జీవిత ప్రవాహంలో మనది ఎదురీతే
పయనంలోని ప్రతి అడుగులో అవరోధాలే
గమ్యం చేరుకునే సరైన దిశ ఏదో తెలియని
సందిగ్ధం ఆవరించి అనిశ్చితి ఎదురౌతుంది
గమ్యం చేరుకోవాలన్న ఆరాటం ఉంటేనే కాదు
అది సృజనాత్మకమైన పోరాటముగా మారాలి
పువ్వు కింద ముళ్ళు అవకాశం వెంట అవరోధం
ఉంటాయని పోరాడితేనే ఫలితం దక్కుతుందని
అక్షరాల్నే ఆయుధాలుగా చేసుకుని
పోరాడుదాం గెలుద్దాం ఘనులుగా నిలుద్దాం!

సాత్విక ద్యాగలి

నాకులం... గురుకులం

గురుకులాలు గమ్యానికి గుమ్మాలు.
భీంరావ్ బోధనలం మేము,
భారతానికి వెలుగునిచ్చే వెలుగు దివ్వెలం.
గురుకులాలు ప్రగతికి పట్టుగొమ్మలు.
బంగారు భవిష్యత్తులకు,
బాటలనిర్మాణం సాగుతుంది.
నేర్చిన చదువు, సంస్కారాలే
ఆ నిర్మాణానికి రక్షక కవాటాలు.
ఆపద అనే యుద్ధానికి నిలిపివేత,
ఆయుధం పేరు కలం.
కత్తి కన్నా గొప్పదైన కలంతో
చీకటిని పారద్రోలుతున్నాం.
కాస్త వెన్నుతడితే..
పఠనం నుండి లిఖితంలోకి.
ఎలా అంటే?
చదువు లేని జీవితాలు
చీకటి వలయాలు అని
గ్రహించిన చైతన్యులం మేము
గోరంత దీపాలమే కావచ్చు
కాస్త చేయూతనిస్తే
కొండంత వెలుగునిచ్చే వెలుగు వెన్నెలలం
ఉద్యానవనంలోని లేలేత కుసుమాలం
తోటమాలి పేరు ఆర్.ఎస్.ప్రవీణ్ కుమార్

పదునైన కత్తి "కాళోజీ....!"

అన్యాయంపై ధిక్కారం, ఆయన స్వరం.
తెలంగాణ జాతిని కాపాడుటకై
శ్వాసించిన సాత్వికుడు
బడి పలుకులభాష కాదు
పలుకుబడులభాష కావాలన్న తాత్వికుడు.
ప్రజలయొక్క గొడవల్ని తన
గొడవలుగా మార్చుకొని,
ప్రజల్ని ప్రజ్వలింపజేసిన ప్రయోజకుడు
పుట్టిక నీది, చావు నీది, బ్రతుకంతా దేశానిది
అని చాటిన ధాతృమూర్తి.
తెలంగాణ వైతాలికుడిగా పేరుపొంది
ఉద్యమమే ఊపిరిగా భావించిన ఉదారశీలి.
నిరంతరం ప్రజలకోసమే
శ్రమించిన ప్రజాకవి.
ఒక్క సిరాచుక్క లక్షమెదళ్ళను
కదిలిస్తుందని భరోసా
కల్పించిన పదునైన కత్తి కాళోజీ!

సాత్విక ద్యాగలి

అస్పష్టత

నీ కళ్ళల్లో కనిపించినంత కరుణ
నీ చేతుల్లోకి చేరేలోపే అస్పష్టత నెలకొంటుందా?
మానవత్వం లేని మనుషుల మధ్య
బ్రతికేస్తున్నావని నీ కనురెప్పలను
కొలిమిగా చేసి కరుణను కాల్చేస్తున్నావా?
నీతి లేని నీచుల మధ్య బ్రతుకుతున్నానని
తీర్మానించుకుని మభ్యపెట్టుకుంటూ
నాలుకను కరవాలముగా మారుస్తున్నావా?
నాలుక సూటిగా విసిరే విల్లంబులు
గుండెల్లో గాయం చేస్తాయని గుర్తించావా?
ఆ గాయాలు కరుణను ఖూనీ చేయుటలేదా?
నీ హృదయాంతరాల్లో ప్రవహించేది ఏది?
నీ అడుగు జాడల సవ్వడి వినగలిగితే
నీహృదయం చేసే జ్ఞాపకం గుర్తుకు రాదా?
నీలోని కరుణ కుదురుగా కూర్చోలేదని
కిరణ తేజమై ఉదయిస్తుందని
కఠినత్వాన్ని వీడి కళ్ళు తెరచి చూడమని
చుట్టూ ఉన్న అభాగ్యులపై అన్నార్తులపై
కనులు కపటం లేని కరుణను కురిపించాలని
హృదయం చెపుతుంది

జ్యోతి

జ్యోతి ప్రాణానికి ప్రతీక
అది పరమాత్మకు ప్రతి రూపం
స్వీయ స్పృహ పరమార్ధం చూపుతుంది
పరమార్ధిక జ్ఞానం వెలుగు కిరణమై
అజ్ఞానమనే అంధకారాన్ని తొలగించి
జ్ఞానమనే వెలుగును ప్రసరిస్తుంది
సంపదను శాంతిని అందిస్తుంది
మృత్యుంజయులుగా చేస్తుంది
అందుకే మన పూర్వీకులు ఆ పరమాత్మను
ఇలా ప్రార్ధించారు“ అసతోమా సద్గమయా
తమసోమా జ్యోతీర్గమయా, మృత్యోర్మా
అమృతంగమయా ఓం శాంతి! ఓం శాంతి!”

ఓ బండరాయి!

గుండె రాయి
అవును నిజంగానే రాయి!
కానీ! కొన్ని బండరాళ్ళు!
మరికొన్ని మైనపు రాళ్ళు!
బండరాయికేం తెలుసు అది
రంగురాయో? మైనపు రాయో?
చీలుతుందో? పగులుతుందో?
లేక ముక్కలవుతుందో?
దానికి తెలిసిందల్లా ఒక్కటే..
ఇతరులను బాధించటం
కానీ మైనపు రాయికి తెలియదు కదా!
ఆ బండరాయికి మనసు లేదని
ఆ రాయి కరగదని
చిన్న ఆటంకానికి కూడా అల్లాడిపోతుంది
మోదానికి హర్షిస్తుంది
కష్టానికి కన్నీరు కారుస్తుంది
పాపం పిచ్చిది!
తాను కరిగి పోతున్నానని తెలిసి కూడా
ఇతరులకు వెలుగు పంచడంలోనే
ఆనందాన్ని వెతుక్కుంటుంది
కాన!
బండరాళ్ళకు నాయొక్క చిన్న విన్నపం!
ఇకపై నుండి ఎదుటి రాయిని బాదింపకు
ఎందుకంటే
ఆ రాయి బండరాయో
లేదా..మైనపు రాయో!
మనకు తెలియదు కదా!

చరవాణి

బెల్లం చుట్టూ ఈగలు వాలినట్లు
చరవాణి చుట్టూ చక్కర్లు కొడుతున్నాం
పలకరింపుతోనే పులకరించిపోయే హృదయాలు నాడు
పిలుపుకే నోచుకోలేని విదారక గుండెలు నేడు
అవ్వ చెప్పే కథలకు కళ్ళెం వేశాం
దాగుడు మూతలను దాచేశాం
తనువంతా స్వార్ధం అహం అలుముకుని
ప్రక్కనున్న వాడిగురించి ఆలోచించలేని
అజ్ఞానంలో కూరుకు పోతున్నాం
రక్తపు మడుగులో కొట్టుకుంటున్నవాడిని
కెమేరాలో బంధించి సహచరులకు చూపుతున్నామే గానీ
మనిషిగా మానవత్వాన్ని మరిచాము
అంతర్జాలంలో మునిగి తేలుతున్న మనకు
ఆత్మీయత మిగలదు కడకు

లైఫ్ సైకిల్

పురుడుపోసుకుని పొత్తిళ్ళలో ఒదిగిన శిశువు
లేత చిగురులా ప్రపంచానికి పరిచయమౌతూ
పదేళ్ళలో పులకించిపోతూ ఇరవైల్లో తుళ్ళిపడుతూ
ముప్పైలో మురిసిపోతూ నలభైలో నలిగిపోతూ
యాభైలో బక్కచిక్కిఅరవైలో అడుగంటి
చూపు మందగించే క్రమంలో
కనులపై చేరే కళ్ళజోడు
మళ్ళీ రానంటూ రాలిపోయే పళ్ళు
వెక్కిరిస్తుంటే చిరునవ్వు బోసి నవ్వుగా
మోముపై చిద్విలాసం చేస్తుంటే
బోసి నోరు బుక్కెడు బువ్వను తినలేక
చిక్కిపోయే దేహానికి
చేతిలోని గీతలా చేతి కిందకు కర్ర వచ్చింది
చావు గీత వెతుక్కుంటూ దరిచేరి
రానన్నా కాటికి లాక్కెళుతుంది

నా వల్ల కాదు

కుదరదు అస్సలు కుదరదు
నీతులు రెండు నాలుకలుగా మారి
బుసలుకొట్టే ఈ కాల సర్పాల మధ్య
భయం అనే తలుపు సందుల్లోంచి
తొంగి చూస్తూ బతుకును
ఈడ్చుకుంటూ రావటం కుదరదు
అన్యాయం అక్రమాలే అస్త్రాలంటే
సమస్యల సుడిగుండాల నుండి
కాపాడమంటే కించిత్తు ఆశ్చర్యమే
అయినా కత్తివాదనకు తెగిన కంఠం
హఠాత్తుగా ఆగిపోయిన అనుబంధం
నీతి నిజాయితీలను మానవ నిర్వచనాలుగా
ప్రకటిస్తే నియమాలు లేని జీవితం
ఈడ్చుకురావటం కుదరదు
మారిపోయిన స్వభావాలను తిరిగి గుర్తించలేను
అంధకారం నలువైపులా ఉంటే
మానవత్వానికి మంచి సుగంధం
పూత వేయటం అస్సలు కుదరదు

సాత్విక ద్యాగలి

భయంలోంచి...

లే! పోరాడు
అలుపు వచ్చేవరకు కాదు
గెలుపొచ్చేవరకు
తలుచుకుంటే
ఏదైనా నీ బొటనవేలు దగ్గరే
ప్రతీ ఘటన ఒక ప్రతిఘటనవ్వాలి
ఇంకెన్నాళ్ళు ఈ అన్యాయాలు?
భయపడి పరుగెడుతున్నంతకాలం
భయపెడుతూనే ఉంటారు
తిరగబడి చూడు
భయంలోంచే చిన్న ప్రవాహం
తలరాతకు తలవంచే ప్రాణం
బానిస సంకెళ్ళు తెంచేదెప్పుడో!
ఇది ఒంటరి పోరాటం కాదు
సమస్త సమూహం నీతోనే
శక్తులేమీ లేవు సామాన్యులు తప్ప
అందుకే ఈ ప్రవాహం
భయంలోంచి బలగపు బలం దాకా!

లక్ష్యం

నీ కళ్ళు లక్ష్యానికి గురి కావాలి,
నీ లక్ష్యమెప్పుడూ అంబరాన్ని తాకాలి.
అప్పుడే ఓటమి నీకు
నిచ్చెనలా చేయూతనిస్తుంది.
గెలుపు నిన్ను వెతుక్కుంటూ వచ్చి
నీ దరికి చేరుతుంది.
ప్రయత్నించు...
ప్రారంభం లోనే కాదు,
లక్ష్యం సాధించే వరకు,
ప్రయత్నించు...
తీరాన సాగేందుకు కాదు,
గమ్యాన జెండా పాతేందుకు.
చూస్తూ పోతే కుదరదు,
ప్రయత్నంతోనే లక్ష్యం,
పట్టుదలతోనే విజయం.

సాత్విక ద్యాగలి

ముసుగేసుకున్న మృగాలు

కళ్ళు మూసుకుపోయిన కామాంధులకు
ఆహుతవుతున్నారు కన్నబిడ్డలు
మదమెక్కిన మగరాయిళ్ళ వలన
మాయమైపోతున్నారు
అభం శుభం తెలియని ఆడబిడ్డలు
బజారు కుక్కలకు బలైపోతున్నాయి
బంగారు భవిష్యత్తులు
మీదపడుతున్న చెదపురుగులకు
నలిగిపోతున్నాయి లేత కుసుమాలు
తలలు వంచుకుంటున్నాం తన్నే ధైర్యంలేక
చేతులు కట్టుకుంటున్నాం చేతకాక
శిలల్లా నిల్చుంటున్నాం శిక్షవేయలేక
ఊపిరి పీల్చుకుంటున్నాం భారంగా ఉరితీయలేక
ఇంకెన్నాళ్ళు ఈ దారుణాలు?
"నేటి బాలలే రేపటి పౌరులు"
ఇది నాటి మాట
కానీ! రక్షక కవచాల్లా రక్షించేవారే రక్కసిలా మారితే
"నేటి దూడలే రేపటి దున్నపోతులు"
అనడంలో సందేహం లేదు!

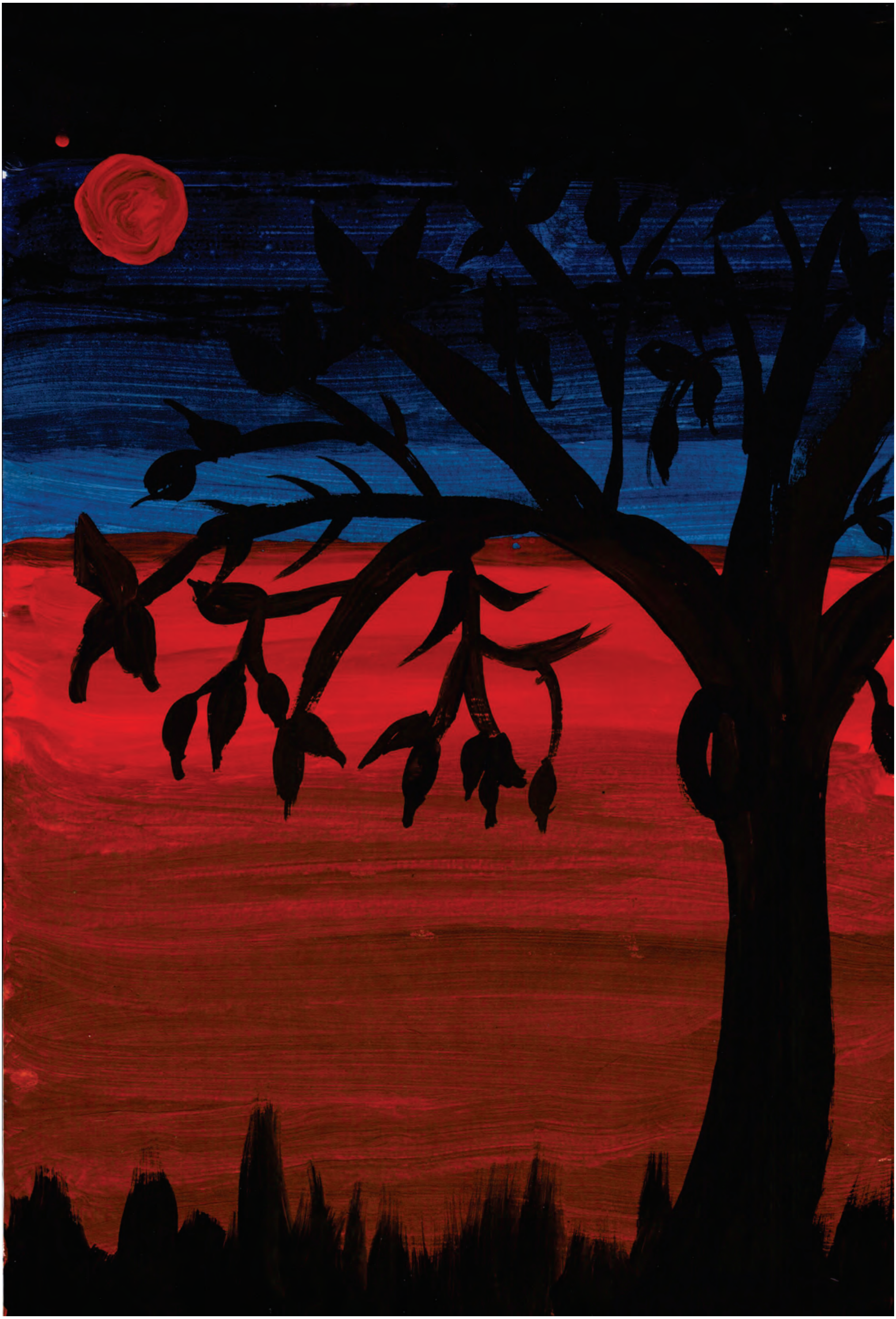

శ్రీశ్రీ

"ఏ దేశ చరిత్ర చూసినా ఏమున్నది గర్వకారణం!
నరజాతి చరిత్ర సమస్తం పరపీడన పరాయణత్వం!!"
అని గళమెత్తి, చంచలనం రేకెత్తించి.
శ్రీశ్రీ అనే రెండక్షరాలతో
తెలుగు కవిత్వంలో విప్లవం సృష్టించి,
తన కలం పేరును శ్రీశ్రీ గా మలచుకొని,
అనితర సాధ్యం నా మార్గం అని చాటి
భావకవిత్వంపై తిరుగుబాటు
బావుటా ఎగురవేసి,
అభ్యుదయ ఉద్యమానికి నాంది పలికి,
విప్లవ కవితోద్యమానికి స్ఫూర్తినిచ్చి,
'ఈ యుగం నాది' అని ఎలుగెత్తి చాటి,
శ్రీశ్రీ మహాప్రస్థానం అనే గొప్ప కావ్యం రాసి,
మరో ప్రపంచానికి పదండి అని
మేల్కొలుపు పాడి
చివరికి తానే ప్రపంచంగా మారిన
శ్రీశ్రీ నీకు వందనం, అభివందనం!

సాత్విక ద్యాగలి

గ్రంథాలయాలు

మనిషిని మనిషిగా మార్చేవి గ్రంథాలయాలు
మహామేధావులు తరతరాలుగా సంపాదించిన
అనుభవసారాలు గ్రంథాలయాలు.
దేశాభ్యుదయానికి మూలస్తంభాలు,
గ్రంథాపఠమనే అలవాట్లను నేర్పేవి,
తల్లివలె లాలించేవి,
తండ్రివలె ఆదేశించేవి
మిత్రునివలె ఆదుకునేవి,
గురువు వలె ప్రబోధించేవి ఇటువంటి గ్రంధాల్ని
చదివి భావిభారతానికి నిర్మింపజేసేవి,
మరి అలాంటి మేధాప్రవాహం
నీరుకార్చుకుండా తలో చేయి వేద్దాంరండి!!

మిత్రమా

నేస్తమా...!
నీ కలలేని రాతిరి లేదు నా కనులకి,
నిన్నూహించని క్షణం లేదు నా మదికి,
నీ భావం లేని కవిత లేదు నా కలానికి,
కానీ! చిన్న దిగులు
నువ్వెక్కడ కలలా మిగిలిపోతావేమోనని!
మోడులా నన్నూ మిగిల్చి
నా మనసుని నీతో పట్టుకెళ్ళావు.
నువ్వున్నావన్న ధైర్యం కన్నా,
ఎక్కడ దూరమైపోతావేమోనన్న
భయం వెంటాడుతుంది.
కన్నీటి బిందువులను కలంగా మలచి
కలవరంతో రాస్తున్న కలలివి.
ఈ ఆరని తడిని తూడ్చేది ఏ వేళ్ళు?
ఈ గుండెలమంటలను ఆర్పే మార్గమేది?
అంతు చిక్కని నా అంతరంగంలో
ప్రతీ ఆలోచన నువ్వే !
నా కలలను సాకారం చేసి,
నా కన్నీటి బిందువులను
ఆనంద భాష్పాలుగా మార్చడానికి
వస్తావన్న ఆశతో వేయికళ్ళతో ఎదురుచూస్తున్న.
కడవరకు తోడుంటానని చెప్పి,
కంటికి కనుమరుగవకు మిత్రమా...!!!

ఆచార్యదేవోభవ

వశిష్ట విశ్వామిత్రులవల్ల
రాని విద్య లేనివాడయ్యాడు "శ్రీరాముడు".
సాందీపుని వలన సకలసమస్యలను
పరిష్కరించి లోకానికి గీతనందించాడు "శ్రీకృష్ణుడు."
బ్రహ్మ వరం వలన బోయవాడు భాగ్యవంతమైన
రామాయణాన్ని లోకానికందించగలిగాడు "వాల్మీకి."
ద్రోణాచార్యుడి వలన విలువిద్యలో
ఆరితేరినవాడు "అర్జునుడు".
సమర్ధ రామదాసు వల్ల
గొప్ప పరిపాలనాధ్యక్షుడయ్యాడు "శివాజీ".
రామకృష్ణ పరమహంస వలన
విశేష ప్రజ్ఞాపాటవాలు గలవాడయ్యాడు "వివేకానందుడు."
గురువులవల్లనే విద్యార్థులవుతున్నారు
"భావి భారత పౌరులు."
అందుకే అంటారు కాబోలు...
"గురువు లేని విద్య గుడ్డి విద్య".

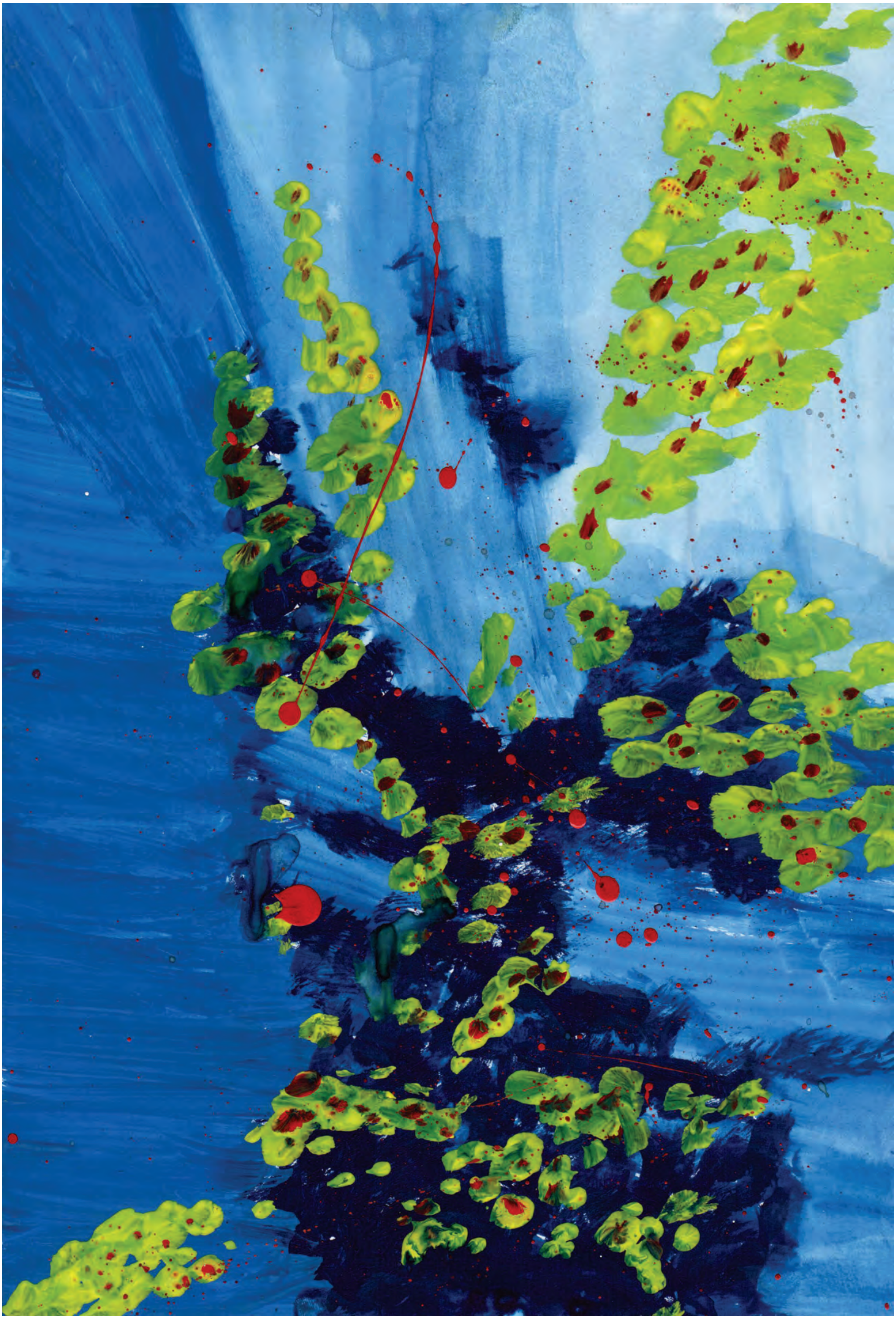

చిటపట చినుకులు

కారుమేఘాలు కమ్ముతుండగా,
గలగలమని గంగ పొంగి పొర్లుతూ ప్రతిధ్వనించగా,
నెమలి నాట్యం నా కళ్ళలో కాంతులీడగా,
సంగీత స్వరాలు నా చెవిలో నాట్యమాడగా,
పిల్లగాలి నా వీపుని తాకి అల్లరి చేయగా,
చిటపటమని చినుకులు నా చెంపను ముద్దాడాయి!

సాత్విక ద్యాగలి

ధాన్యరాసి

పుడమి తల్లి భ్రూణంలో బీజం వేస్తే,
పసిపిల్లలా పులకరిస్తూ,
చిన్నపిల్లలా చిగురిస్తూ,
కన్నెపిల్లలా కవ్విస్తూ,
వృద్ధురాలిలా పక్వానికొస్తూ,
కడకు కోతకు వస్తూ,
సంక్రాంతి పండగకి...
మా ఇంట్లో సిరిలా చేరావు!

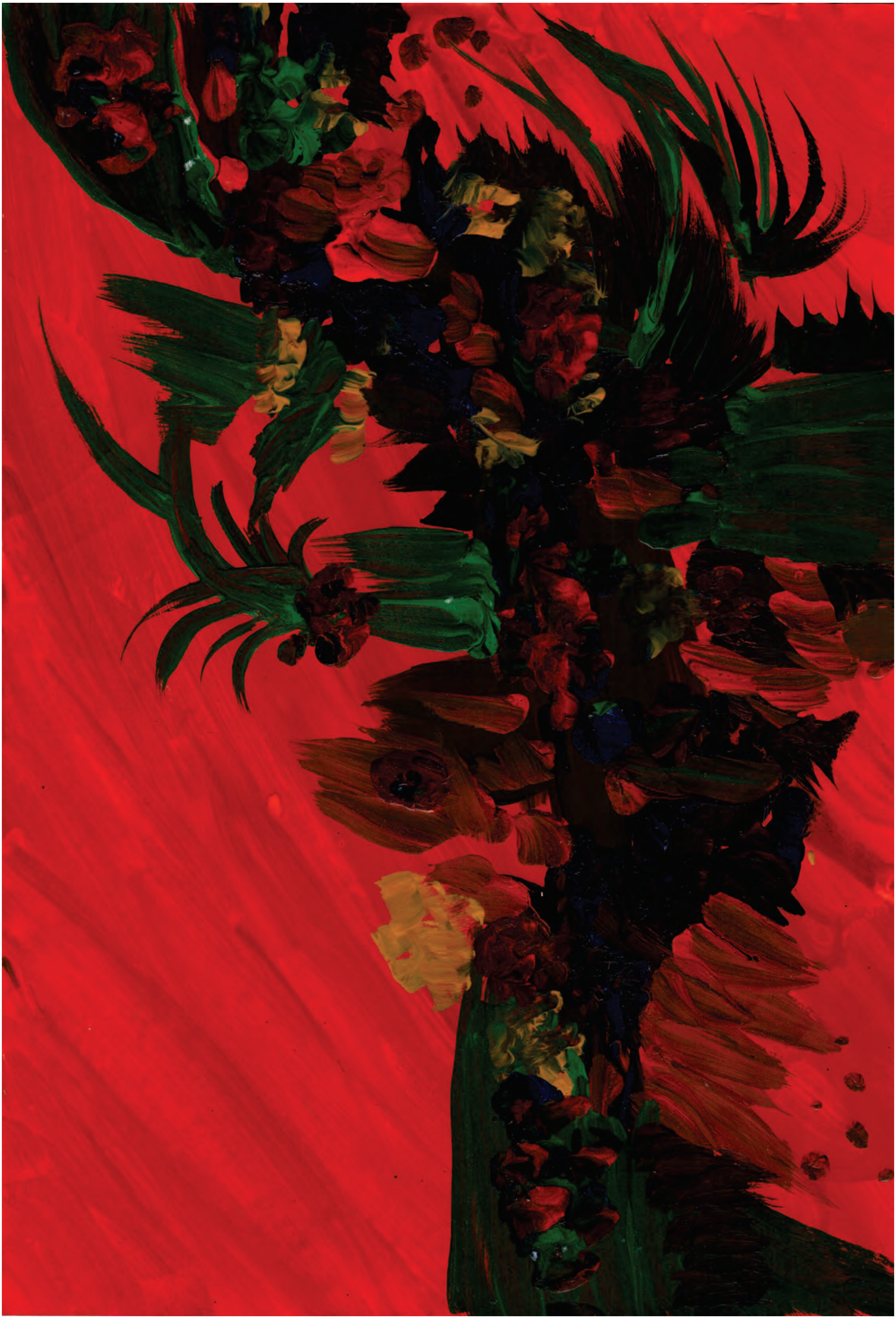

ఆశయం

కోరిక కొన్నాళ్ళే బ్రతికిస్తుంది,
పట్టుదల ప్రయత్నించే వరకు బ్రతికిస్తుంది,
ఆశ చచ్చేదాక బ్రతికిస్తుంది,
కానీ! ఆశయం అసలు చావే లేకుండా చేస్తుంది!

ఆదర్శం

నిరాశను వీడనాడు,
నమ్మకంతో పోరాడు,
ఎందుకంటే...
నిరాశతో ఉంటే వెలుగు కూడా
చీకటిలా కనబడుతుంది.
నమ్మకంతో ఉంటే చీకటిలో కూడా
వెలుగు నీడలు కనబడతాయి.

ప్రకృతి

ప్రకృతి మనిషి మనుగడకు ఆధారం
ప్రకృతి కరుణిస్తేనే మన జీవనం
ప్రకృతి కన్నెర్రజేస్తే కాక తప్పదు నాశనం
అందుకే మనమందరం చుట్టాలి ప్రకృతికి కొత్తశ్రీకారం!!

సాత్విక ద్యాగలి

సాత్వీకం

సప్తసముద్రాలవంటి విశాలహృదయం,
సుకవి సుగుణాల సంఘటితం.
జాలువారే వానజల్లు,
రంగరించిన రంగవల్లి.
నింగిలో మిణుకు-మిణుకుమనే
చుక్కలను పోగు చేసి పొదిగినారో!
మెరుపు రేకలు తీగలుచేసి అల్లినారో!
తళుకు మెరుపుల పసిడి పంటను
ముద్ద చేసి అద్దినారో!
చినుకు వెలుగుల కాంతి సొగసులు
గుమ్మరించి పరిచినారో,
పాలకడలిలో ముంచినారో,
పాలరాయితో చెక్కిన ఇందుముఖం..
వెల్లివిరిసిన కురులసిరులు,
పరిగెడుతున్న కథకి సంకెళ్ళేసి ఆపిన
సుమధుర సుహాసిని
మృదు మధురమైన కంఠంతో కమ్మని కవితల
సంపుటి ఆమె సృష్టి
మొత్తంగా తానొక మదిని దోచే సుమపరిమళం

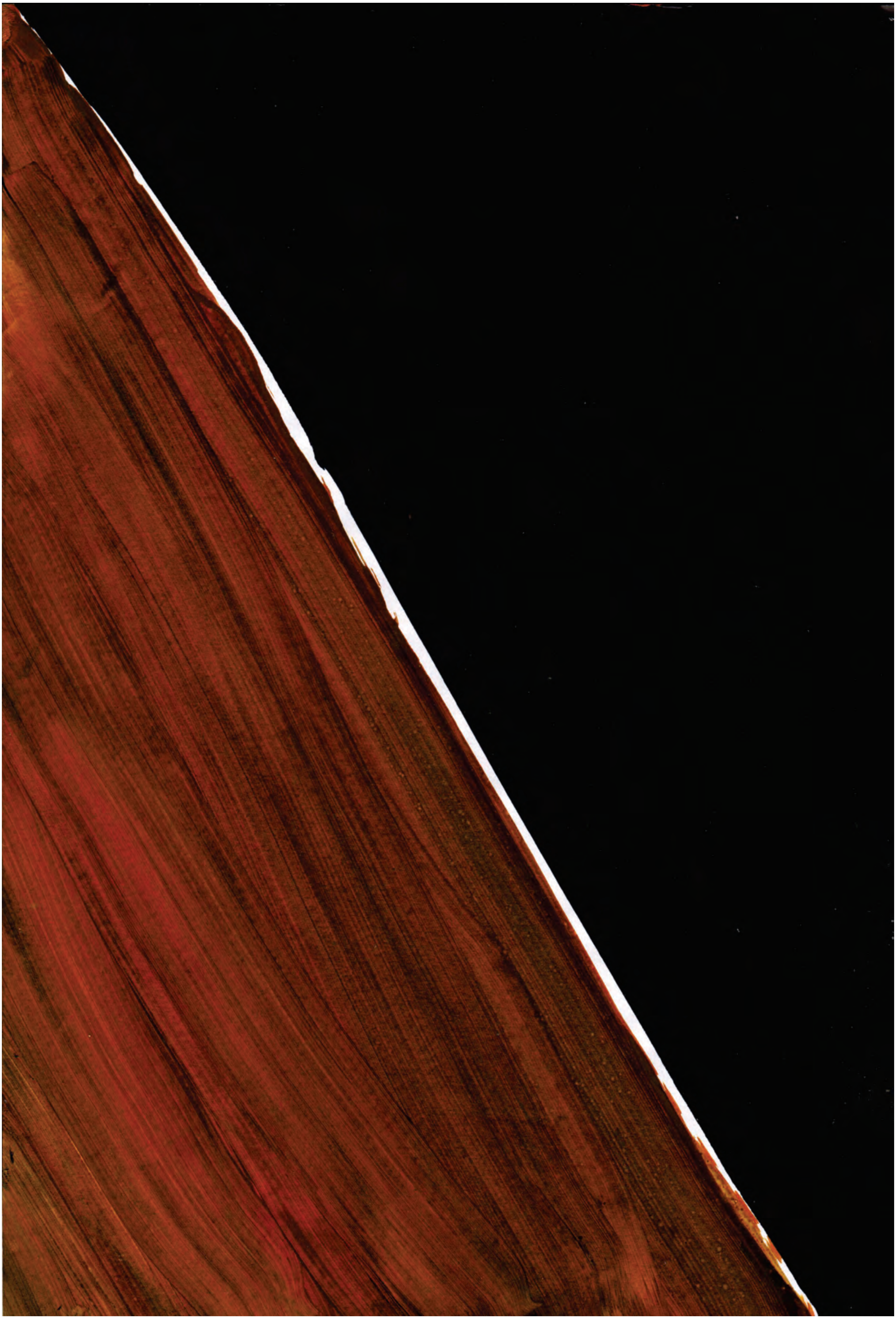

అటల్ జీ...!

జీవిత ప్రయాణంలో
మృత్యువు ఎప్పుడొస్తుందో తెలియదు.
మరణం తనని భయపెట్టడానికి
ప్రయత్నిస్తుందని తెలసినా...
పోరాడకుండా ఓటమిని అంగీకరించలేదు.
“ఓ మృత్యువా...
దొంగలా అడుగులసవ్వడి
లేకుండా రావద్దు...
రా! ఎదురుగా వచ్చి పోరాడు...!!
అంటూ మృత్యువును ఎదురించి,
తన విహిత కర్తవ్య నిర్వహణలో
జయాపజయాలను సమానంగా
స్వీకరిస్తానని చెప్పి,
మృత్యువైన పరాజయాన్ని సైతం అంగీకరించి,
తిరిగిరాని లోకాలకు వెళ్ళిపోయారు.
భౌతికంగా భారత ప్రజలకు దూరమైనా,
మానసికంగా మనందరి మనసుల్లో
చెరగని ముద్ర వేసుకున్నారు.
భారత రాజకీయాల్లో ఆయన ఓ ధృవతార
ఆ మణిమకుటం.
శూన్యతను మిగిల్చి దివికెగిసింది.
ఆయనే మాటలతో
మంత్రముగ్దుల్ని చేయగల మన అటల్‌జీ!

సాత్విక ద్యాగలి

అమృత వర్షిణి

నింగి నేలను కలిపే వారధి
ఎండిన ఇసుక దిబ్బల
దాహాన్ని తీర్చే అమృత వర్షిణి
చల్లగాలి చెమర్చి చినుకులా రాలే
రైతు కళ్ళల్లోని ఆనంద భాష్పం
కొన ఊపిరితో కొట్టుమిట్టాడుతున్న
కల్పతరువుకు ప్రాణవాహిని
అదే వసంతానికి వరుణుడు పలికే స్వాగతం

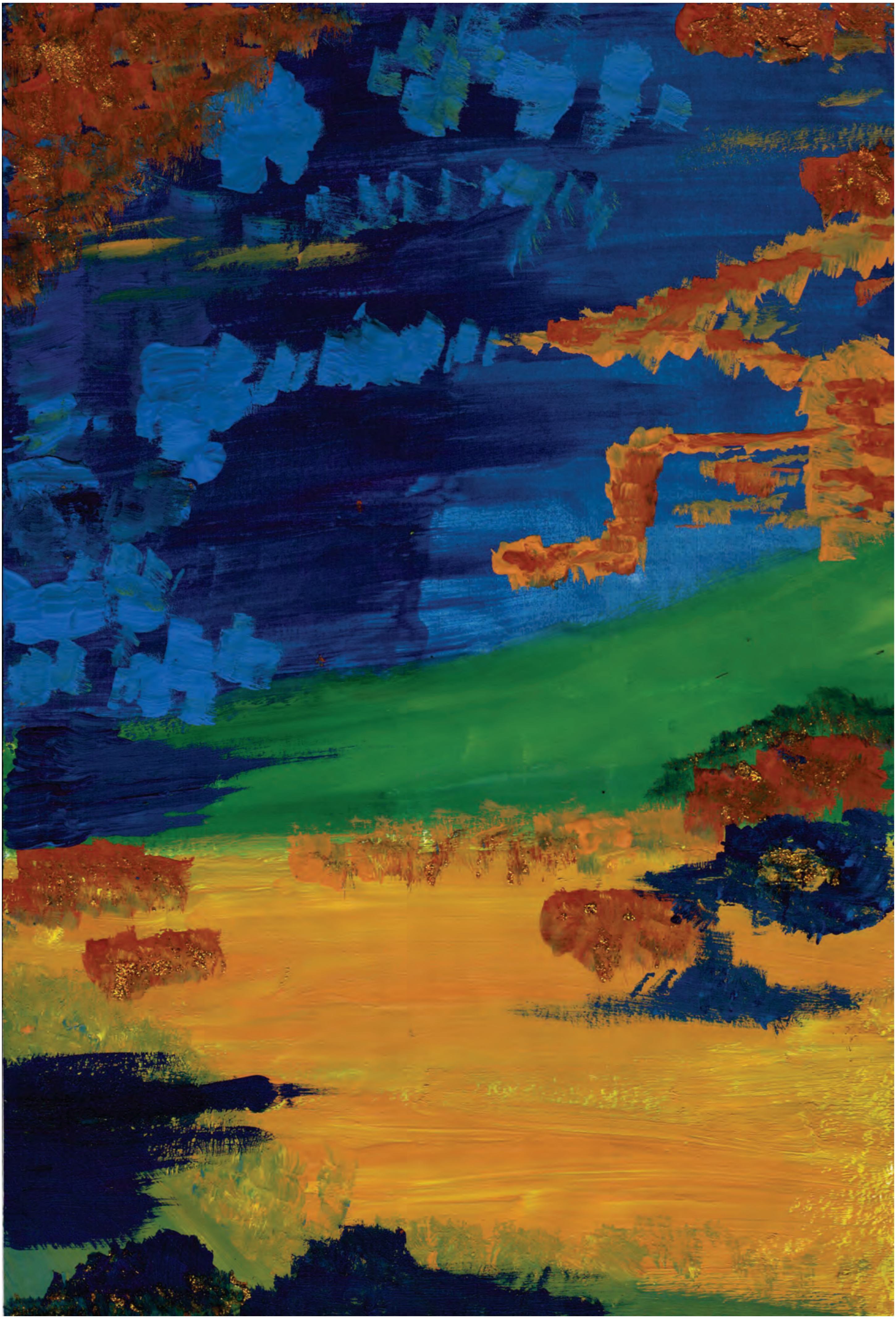

మీరేమంటారు?

గులాబీ ముళ్ళను చూపుతోనే పసిగట్టవచ్చు
కానీ మనుషులలో పెరిగిన
గరళం లాంటి చేదు గుర్తులకు
దర్పణం పట్టేది అనుభవమే
అని నేనంటాను మరి మీరేమంటారు?
అభినందనకు అంటరానితనం
అంటగట్టే అమానవీయ క్రియలు లోపల
అనూహ్య తీపి బయట
వాటిని చూపించే టెలిస్కోప్
అనుభవమే అని నేనంటాను మరి మీరేమంటారు?
నోటితో పొగడ్తలు నొసటితో వెక్కిరింతలు
విష సర్పాలను పక్కకు నెట్టేది అనుభవం
అని అంటాను మరి మీరు?
గెలుపు తీపి తెలుసు ఓటమి చేదు తెలుసు
రెండింటినీ తులాభారం వేసేది అనుభవం
అని నేనంటాను మరి మీరు?
అందుకే నేనేమంటానంటే
అనుభవాన్ని మించిన గురువు లేదు
మరి మీరేమంటారు?

సాత్విక ద్యాగలి

సంపాదించుకోవాలి

ప్రేమ ఆప్యాయతలను సంపాదించుకోవాలి
పోయినాక పాడెను మోసే ఆ నలుగురిని
నీకోసం వచ్చి కన్నీళ్ళు పెట్టే ఆరుగురిని
పోయినాక మాట్లాడుకునే పదిమందిని
సంపాదించుకోవాలి
ఆనందం ధనంలో లేదని
అది అనుభూతుల్లోనే ఉందని
గ్రహించే శక్తిని సంపాదించుకోవాలి

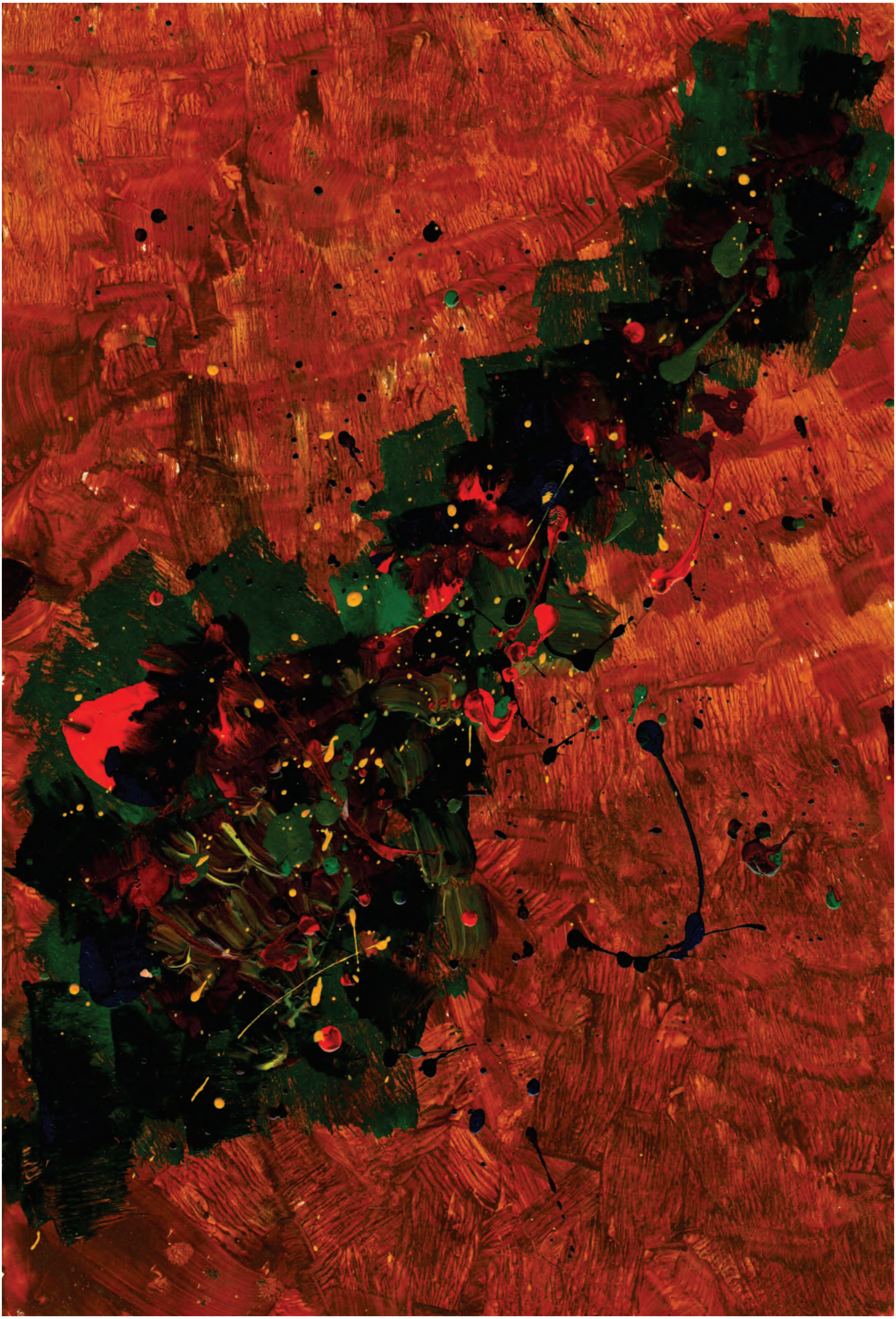

ఊహలకి హద్దుల్లేవు

కలలు ప్రతీ ఒక్కరి సొంతం.
నిద్రపుచ్చేవి కావు,
నిద్ర నుండి మెలుకొలిపేవే కలలు.
తలుచుకుంటే ఏదైనా నీదే,
లేదంటే అన్ని శూన్యాలే.
అందుకే క్రియకు జత ఊహ,
మరి ఊహకి జత?
హద్దులు లేని ఆలోచన.
ఊహలకి ముందు చూపు అనివార్యం.
లేదంటే, ఎక్కడికైనా దొర్లొచ్చు అవి.
కాస్త పదిలం, ఎందుకంటే..
స్వప్నాలకు పరిమితులు లేవు,
ఊహలకు హద్దులు లేవు.

సాత్విక ద్యాగలి

నా నేస్తం!

నిరాశ నిస్పృహలా మారినప్పుడు,
కష్టం కన్నీరులా మారినప్పుడు,
బంధం బాధలా మారినప్పుడు,
నేనున్నానంటూ శ్వాసలా చేరింది నీ స్నేహం!

కాస్త ఓపికపట్టు

వెళ్ళే దారిలో ముళ్ళున్నంత మాత్రాన
వెనుదిరుగుతావా?
మళ్ళీ మళ్ళీ గుచ్చుకున్నంత మాత్రాన
నీ ప్రయాణాన్ని నడిసంద్రంలో ఆపేస్తావా?
గాయం గురుతులు మిగిలినంత మాత్రాన
గతాన్ని తలుచుకుంటూ గతించిపోతావా?
సాయం అందనంత మాత్రాన
సమయాన్ని వృథాచేసుకుంటావా?
విషాదం నిన్ను పలుకరించినంత మాత్రాన
నీ పక్కలో చేరిపోతుందా?
వినోదం కునుకు తీస్తున్నంతమాత్రాన
ఆదమరచి నిదురోతుందా?
ఓటమి మిక్కిలిగా నవ్వినంత మాత్రాన
నీవు ఓడినట్టు కాదు
ఓరిమిని పరీక్షించినంత మాత్రాన
నా ఓర్పు అడుగంటిపోదు
పట్టుదలను పోగొట్టుకోను విశ్వాసాన్ని విడవను
నమ్మకంతో అడుగు ముందుకేస్తే
చీకటి యొక్క చిటికెన వేలిని పట్టుకుని సైతం
ఓర్పు అనే నిచ్చెన సాయంతో
వెలుగు అనే అందలాన్ని చేరవచ్చు

బాధ

బాధ మనసును కలచి వేస్తుంది
గుప్పెడు గుండెను నిలువెల్లా కోసేస్తుంది
కన్నీటి రుచిని చూపించి ప్రవాహంగా మార్చేస్తుంది
మదిని నిలువునా దహించి వేస్తుంది
రెండు మనసుల మధ్య అపోహ
ఘర్షణకు పాల్పడి బాధకు దారితీస్తుంది
కానీ బాధనేదే లేకపోతే సంతోషానికి
నిజమైన అర్థమే లేదు

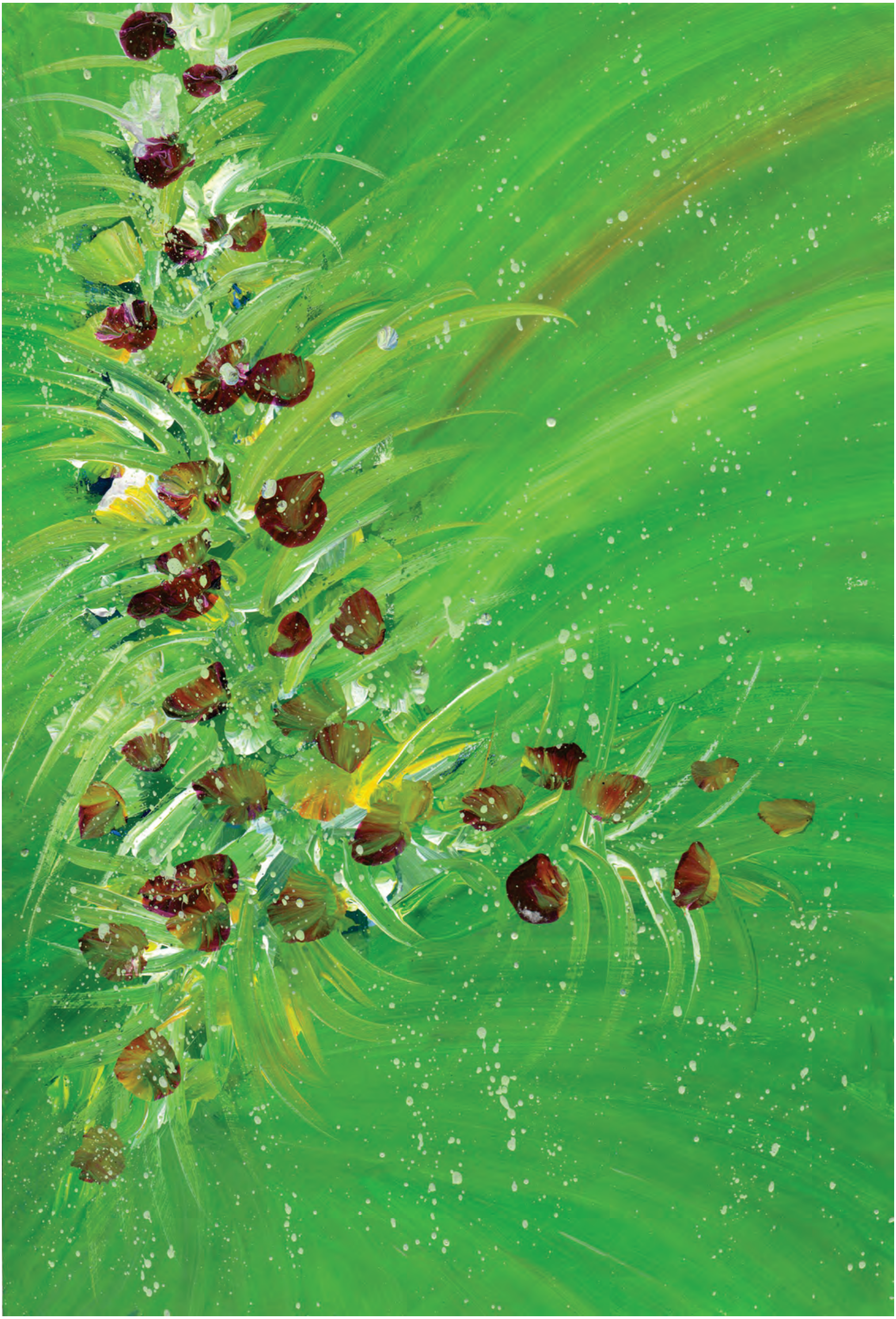

చిరునవ్వు

మెరిసే ముత్యాలను ఆ రెండు
గులాబీ రేకుల మాటున దాచిపెడతావెందుకు?
నీ చెక్కిలిపై సొట్ట చెపుతుంది
ఉబికివచ్చే చిరునవ్వుకు అడ్డుకట్ట వేస్తున్నావని
చిరునవ్వంటే వాడిపోయే పుష్పం కాదు
మాసిపోయే వస్త్రము వెలసిపోయే రంగు కాదు
చిద్విలాసంగా వచ్చే చిరునవ్వు
రేకు విచ్చుకున్న పువ్వుతాజాదనాన్ని పోలినది
సోయగానికి సుగంధానికి అది నెలవు
అందం మృధుత్వం దాని గుణం
వీక్షించిన వారిని తాకిన వారిని ఆనందంతో
పరవసింపజేసే నైజం దాని సొంతం
మానసిక ఉల్లాసాన్ని ఇచ్చి రంజింపజేస్తుంది
విచ్చుకున్న పువ్వే అందాన్ని పరిమళాన్ని ఇస్తుంది
పవ్వు పరిమళాన్ని సోయగాన్ని కోరుకోనిదెవరు?
అటువంటి చిరునవ్వును నియంత్రిస్తావెందుకు?
వెన్నెల్లా విరబోసినట్లు చిరు నవ్వును చిందించు

సాత్విక ద్యాగలి

భరతమాత ఆవేదన

అమ్మా మహమ్మారీ
విదేశంలో పుట్టావు
బహుశా నీ మార్గం మరచిపోయి
నా దేశానికి వచ్చినట్లున్నావు
నీకు నాయొక్క కోటానుకోట్ల బిడ్డల తరపున
నమస్కరించి వేడుకుంటున్నాను
నా భారతమాత ముద్దు బిడ్డల కన్నీటికి కారణం
కాకమ్మా నా దేశంలో అభం శుభం తెలియని
పసివారెందరో చీమకు కూడా హాని తలపెట్టని
కరుణా హృదయాలెన్నో
అప్పుడే పుట్టిన పసికందులను కన్నతల్లుల
హృదయాలకు హత్తుకోనీయకుండా చేయొద్దు
నా దేశంలో దేవాలయాలు మూసి ఉన్నాయి
అలాగని దేవుళ్ళు దేవతలు విశ్రాంతిలో ఉన్నారనుకోకు
వారు వైద్యశాలల్లో తెల్లకోటు రూపంలో
దర్శనమిస్తున్నారు రేయింబవళ్ళు కంటిపై కునుకు లేకుండా
సర్వం నా బిడ్డలకు అర్పిస్తూ వారిని రక్షించాలనే
లక్ష్యంతో పని చేస్తున్నారు
నీవు వారి గమ్యాలకు గునపమై అడ్డుపడొద్దు
నీ భీభత్సబాణాల వేటుకి నా బిడ్డలు పిట్టల్లా రాలిపోతున్నారు
నీ ఆక్రోశం అతిక్రమిస్తుంది
నా బిడ్డల ఆవేదన అంబరాన్నంటుతోంది
దయచేసి నా అమాయకపు లేతకుసుమాలను
కందిపోకుండా కనికరించి కాపాడమ్మా
వచ్చిన మార్గాన నడుచుకో
లేకపోతే నా బిడ్డలు తల్చుకుంటే నీకు
మార్గమే లేకుండా చేయగలరు
మౌనంగా ఉంటున్న నీకు మిన్నంటే నా ఆవేదన బోధపడుతుందా?

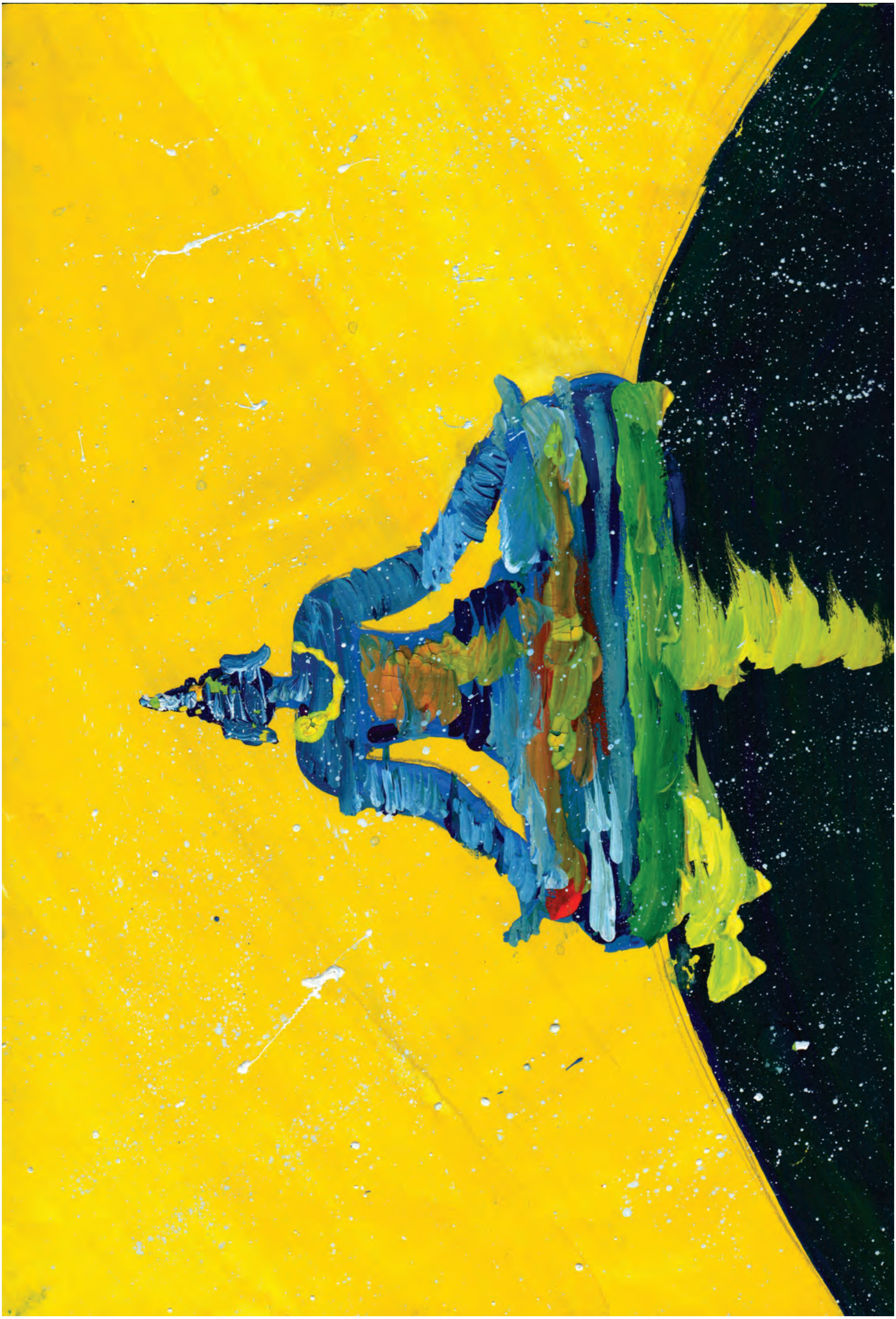

ఆర్.యస్ ప్రవీణ్ కుమార్

ఆర్– రాష్ట్రాన్నే సమూలంగా మార్చే వెలుగు కిరణమై
యస్– సంకల్పం యొక్క చరిత్రాత్మక పిలుపువై
పి– పసికూన గురుకులాన్ని ప్రపంచం గుర్తించేలా చేస్తూ
ఆర్– రేచీకటిలో కూరుకుపోయిన వారికి ఆశాజ్యోతివై
ఎ– అక్షర ఉద్యమమై ఆశల రూపమై
వి– వేల జీవితాల్లో వెలుగు నింపుతూ
ఇ– ఎల్లవేళలా మాకై శ్రమిస్తూ
ఇ– ఎనలేని త్యాగాలకు పాల్పడుతూ
ఎన్– నిత్యమూ నీడలా వెన్నంటి ఉండి నడిపిస్తూ
కె– కుల నిర్మూలన కంటే భయ నిర్మూలన జరగాలని
యు– ఉన్నత విద్యకు సహకరిస్తూ
ఎమ్– మకుటంలేని మహరాజువై
ఎ– అహర్నిశలూ మాకై శ్రమించే మమకార మాధుర్యం
ఆర్– రేపల్లె శివప్రవీణ్ కుమార్

చలికి నా నమస్కారం

పురుషులు ఒద్దికగా చేతులు కట్టుకుంటున్నారు
స్త్రీలు నిండు వస్త్రాలతో
చలికి వ్యతిరేకంగా పోరాడుతున్నారు
సాయంత్రం అవ్వగానే
గూటికి చేరుతున్నారు
రహదారులన్నీ నిర్మానుష్యం అవుతున్నాయి
సమయానికి ఆహారాన్ని తీసుకుంటున్నారు
చరవాణికి వీడ్కోలు చెపుతూ
త్వరగా నిద్రలోకి జారుకుంటున్నారు
ఇలా అందరికీ సంస్కారం నేర్పుతున్న
చలికి నా నమస్కారం

గుండె చప్పుడు

అమ్మా! నేను ఈ భూమిపై పడ్డాక
ఎందుకేడ్చానో తెలుసా?
నీ గర్భగుడిలో ఉన్నప్పుడు,
నీ గుండె చప్పుడును రక్షణలా భావించాను.
ఆ చప్పుడు నీకు నేనున్నానంటూ అభయమిచ్చింది.
ఒక్కసారి బయటపడ్డాక ఆ చప్పుడు నాకు దూరమైనది.
అంధకారంలోకి నన్ను ఒంటరిగా నెట్టేసావనిపించింది.
మళ్ళీ నన్ను నీ అక్కున చేర్చుకోగానే,
నీ గుండె చప్పుడు నాకు రక్షణలా తోచింది.
అప్పుడు నీ హృదయలయను వింటూ
నీ ఒడిలో హాయిగా నిద్రపోయాను.
ఆ గుండె చప్పుడే నాకు నిస్సత్తువ క్షణాల్లో
ధైర్యాన్ని నూరిపోస్తుంటాయి...
నా మాసిన చిరునవ్వును తిరిగి మోసుకురావడానికి!

మధుర జ్ఞాపకం

నీ కోసం వేచి చూసే నా కనులకి నిద్దుర లేదు
నిన్నే కలువరించే నా కలలకు అంతులేదు
నీ మదిలో మెదిలే తలపు నవ్వాలనుంది
నీ హృదయంలో పదిలంగా దాచుకుంటానంటే
నీ బ్రతుకులో వెలుగులా తరగని చెరగని
సిరిలా నిత్యం తోడుండాలనుంది
నీ కంటిపాపలా కాచుకుంటానంటే
జీవితమనే కలల సౌధానికి జీవన నౌకవి నీవే
ఆశలనే అలల తీరానికి అందిన నిధివి నీవే
తీరని రుణంలా నను చేరిన నీవు
తీయని జ్ఞాపకంగా ఎల్లప్పుడూ నా మదిలో
నిలిచిపోయావు నీతో గడిపిన కొన్ని క్షణాలు చాలు
జీవన పోరాటంలో ఎదురీది యుగాలు గడిపేందుకు
నీవు మిగిల్చిన జ్ఞాపకాలు చాలు
పదిలంగా నామదిలో దాచుకునేందుకు
నన్ను ఊడల్లా బందించిన జ్ఞాపకానికి తెలుసు
నాలో మిగిలింది నీ జ్ఞాపకమొక్కటేనని!

అందమైన జీవితం

జీవితమనేది ఒక అద్భుతమైన కళ
ఆ కళ పట్ల ఎంత ప్రేమగా స్పందిస్తే
అది అంత అందంగా తయారవుతుంది.
నీ జీవితానికి నీవే శిల్పివి.
దాన్ని ఎంత అందంగా చెక్కుకోవాలన్నది
నీ చేతిలోనే ఉంది.
జీవితం అద్దం లాంటిది.
నవ్వును ఏడుపును అది ప్రతిబింబిస్తుంది
జీవితమనేది పరుగు పందెం
సాగిపోవాలే కాని, ఆగిపోకూడదు.
పరిగెత్తు చెమటొచ్చేవరకు కాదు
బహుమతి దొరికేవరకు పరిగెత్తు.

అత్యుత్తమమైన బంధం

నీ పెదాలపై అతికించుకున్న చిరునవ్వును చూసి,
నువ్వు ఆనందంగా ఉన్నావని
అందరూ అనుకుంటున్న క్షణంలో..
నీ కళ్ళలో దాగి ఉన్న బాధను
పసిగట్టగలవాడే నిజమైన స్నేహితుడు.
నిన్ను చూసి చప్పట్లు కొట్టే పది వేళ్ళకన్నా
నీ కన్నీరు తుడిచే ఒక వేలు మిన్న
నీ చిరునవ్వును చూసి తన
కన్నీళ్ళను మరిచిపోయేవాడు,
నీ కన్నీళ్ళను చూసి తన చిరునవ్వును
మరిచిపోయేవాడు నిజమైన స్నేహితుడు.
జీవితంలో అన్ని బంధాలను భర్తీ చేయగల
స్నేహితుడే మన జీవితాన్ని ప్రభావితం చేస్తాడు.
అందుకేనేమో..! పుట్టుకతోనే అన్ని బంధాలను
ఇచ్చే ఆ భగవంతుడు అత్యుత్తమమైన
స్నేహబంధాన్ని ఎంచుకునే అవకాశాన్ని
మనకే వదిలేసాడు.

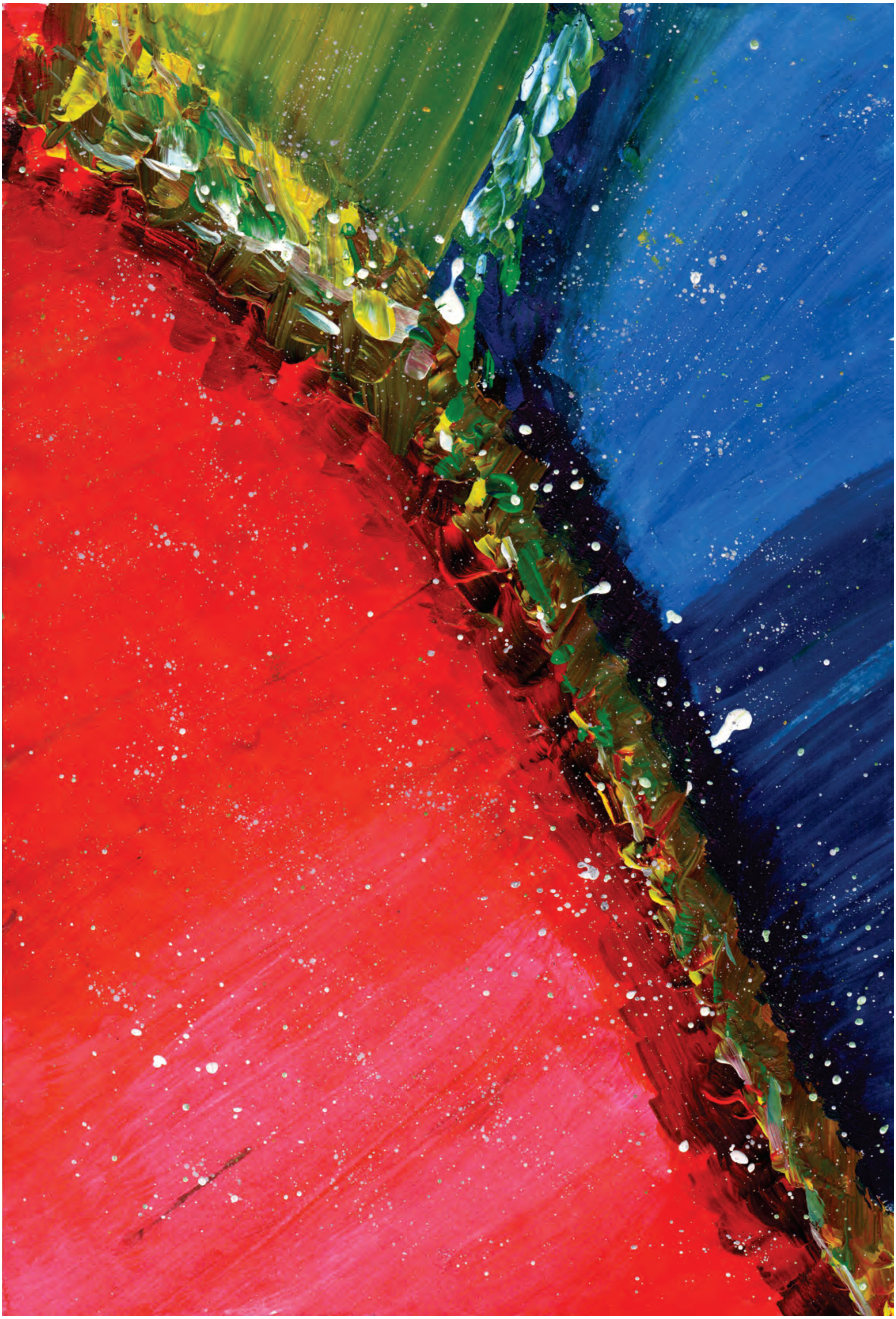

అద్భుతం

స్వచ్ఛమైన నీ గర్భగుడిలో
గడిపిన ఆ నవమాసాలు అద్భుతం
నీ ఒడిలో గడిపిన ఆ జ్ఞాపకాలు అద్భుతం
జాబిలి రాదని తెలిసినా నా కోసం
పిలిచిన ఆ అబద్ధం అద్భుతం
అమృతమైన నీ చేతి గోరుముద్ద అద్భుతం
నాకు మాటలు రావాలని
నీ నోటితో పలికించిన ఆ ముద్దు మాటలు అద్భుతం
తప్పటడుగులు వేసే క్రమంలో
తగిలిన దెబ్బలకు నీవు పడిన ఆదుర్దా అద్భుతం
నేను అమ్మా అని పిలిచినపుడు
నీ కళ్ళల్లో మెరిసిన ఆ మెరుపు అద్భుతం
ఐస్‌క్రీం కావాలని నేను మారాం చేసినపుడు
నాన్న జేబులో డబ్బు దొంగతనం చేసి
కొనిచ్చిన ఐస్‌క్రీం అద్భుతం
నీ గురించి ఎన్ని చెప్పినా తక్కువే
నీవు ఇలలో దొరికిన మహాఅద్భుతానివి!

సాత్విక ద్యాగలి

మకుటం లేని మహారాజు

భూమిలో విత్తనాలు చల్లి,
నింగిలో నీటి కోసం గాలింపు.
ఎండా, వాన, చలి అన్నీ బలాదూర్,
అహర్నిశలు శ్రమించడం మాత్రమే తెలుసు.
తాను పస్తులున్నా పర్లేదు,
అతిథులకు అన్నం పెట్టే అన్నదాత!
కంచంలో పడే ఏడు మెతుకులకై
కళ్ళు కాయలు కాసేలా ఎదురు చూపులు.
వర్షాలు లేక వేసినా విత్తనాలు
నేలమ్మకు అతుక్కపోతే,
కన్నీళ్ళతో నేలమ్మను తడుపుతూ

పైశాచిక మానవులు

ఎందుకంత పైశాచికత్వం?
పుట్టినప్పుడు ఏం తీసుకొచ్చావు?
చచ్చాక ఏం తీసుకెళ్తావు?
తొలి ఏడ్పు గుర్తులేదు,
తుది శ్వాస ఎప్పుడో తెలియదు.
బ్రతుకంతా బ్రాండ్‌లవెనకాలతిరిగే నీకు తెలుసా?
రేపు ఎక్కి ఊరేగించే పాడెకు ఏ బ్రాండు ఉండదని.
అందమైన శరీరాన్ని చూసి మురిసిపోతావు
కానీ! నీవైనా అయ్యేది బూడిదే,
నీకైనా మిగిలేది బూడిదే!
ఎందుకు ఇంత హైరానా?
డబ్బు గొప్పదా? అనుబంధం గొప్పదా? అంటే
డబ్బే గొప్పది అంటావు నువ్వు
అనుబంధాలు లేని డబ్బెందుకో?
అక్షరాలవ్యర్థం.

సాత్విక ద్యాగలి

నా దేశం మారాలి

పసిపిల్లల ఆర్తనాదాలు
అన్నార్తుల ఆకలి కేకలు
ప్రాణవాయువుల మరమ్మత్తులు
కనుమరుగవుతున్న నేస్తాలు
దేశ అభివృద్ధి అంటే
పేదరికాన్ని నిర్మూలించటమా?
లేక దాచేయటమా?
ఈ దేశంలో రాతలు మార్చుకునే నాయకులే తప్ప
బ్రతుకులు మార్చే నాయకులు లేరు
నా దేశం మారాలి
కలం అనే తుపాకి నుండి అక్షరం తూటాలు పేల్చాలి
అబద్ధాన్ని ఛిద్రం చేసి నిజాన్ని భద్రం చేసే
రక్షకులు కావాలి అవినీతిని భక్షించి
నీతిని రక్షించే నాయకులు రావాలి
అధర్మాన్ని తుంచేసి ధర్మాన్ని పెంచే
న్యాయ నిర్ణేతలుగా మారాలి
నరరూప రాక్షసులను సంహరించి
నవోదయసృష్టికి చేయూతనిచ్చే
సైనికులను వెదుకుదాం రండి!

కలాంజీ!

బాల్యమంతా పేదరికాన్ని రుచి చూసి,
విద్యార్థిగా అందరి అబ్బురపరచి,
యువత కొరకు ఉపాధ్యాయుడిగా
అవతరించిన ఒక మేధా సంపన్నుడు.
రాష్ట్రపతిగా బాధ్యతలస్వీకరణ,
శాస్త్రవేత్తగా అద్భుతాలసృష్టీకరణ.
నిర్మలమైన మనస్సుతో ఖ్యాతి పొంది,
దేశ ఔన్నత్యాన్ని నలుదిశలా చాటుటకై
నిరంతరం కృషిచేసిన ఒక గొప్ప పౌరుడు.
శాస్త్రవేత్తలకే శాస్త్రవేత్తగా నిలిచి,
సమస్త దేశాలు భారతాన్ని,
గుర్తించేలా కష్టించిన అలుపెరగని అన్వేషి.
చివరికి నింగికేగిన తారాజువ్వలా...
ప్రపంచానికంతటికి తీరని లోటు మిగిల్చారు.
కానీ, మీరు మరణాన్ని జయించారన్న
వాస్తవాన్ని ఈ లోక ఎల్లప్పుడూ
స్మరించుకుంటూనే ఉంటుంది కలాం జీ!
దేశ ఔన్నత్యాన్ని నాలుగుదిశలా చాటుటకై
జీవితాన్ని అంకితం చేసి,

సాత్విక ద్యాగలి

ఓర్పు

ఓటమికి నేర్పు ఎక్కువ
గెలుపుకు ఓర్పు ఎక్కువ
కష్టపడు
మృత్యువుకు ముచ్చెమటలు పట్టేలా
చేసే కష్టం చరిత్రలో నిలిచేలా
ఓటమి అనే పరీక్షలో చివరగా
గెలిచేదే నేర్పు గెలుపును తీసుకొచ్చేదే ఓర్పు

మనుషులను శాసించేది

అవును డబ్బు మనుషులను శాసిస్తుంది
మనుషులను తన చుట్టూ తిప్పుకుంటుంది
ధనంపై మనిషి పెంచుకునే వ్యామోహం
పొరపొచ్చాలకు కారణమౌతుంది
విచిత్రమేమిటంటే
మన కోసం మన అవసరాలకోసం మనం
సృష్టించుకున్నదే కానీ
ఇప్పుడది మన జీవితాలనే శాసిస్తోంది

విమర్శ-ప్రశంస

విమర్శకు కుంగిపోకు ప్రశంసకు పొంగిపోకు
విమర్శ అంటే లోపాన్ని దిద్దుకునే అవకాశం
ప్రశంస ఎదుగుదలకు అస్త్రం
విమర్శ పొందినంతమాత్రాన
విలువ తగ్గినట్లు కాదు
ప్రశంసలో మునిగినంత మాత్రాన
మహానుభావుడవయ్యావనేం కాదు
జీవితం ఆటు పోట్ల వలయం
సుఖ దు:ఖాల వలయం
గెలుపోటముల చుట్టూ
విమర్శ ప్రశంసల చుట్టూ
పరిభ్రమణం చేస్తుంది

ఉపదేశం

నేనిస్తా మిత్రమా నీకు సలహాలు లక్ష
తోటివారిపై పెంచుకోకు కక్ష
ఉండాలి మనకు సదా తితిక్ష
మంచి చెడ్డల్ని చేయాలి మనం సమీక్ష
చెడు పనులు చేస్తే తప్పదు శిక్ష
ఎల్లప్పుడూ ఉంటుంది మనపై దైవ పరీక్ష
ఉండాలి మనకు యోగ్యుడు కావాలనే దీక్ష
ఎందుకు మనలో మనకు ఈ వివక్ష?

జీవవృక్షం

తల్లి భ్రూణంలో బీజం మొలకెత్తి
మొగ్గలు బుగ్గలు తొడిగి
పువ్వులా వికసిస్తూ
ప్రపంచానికి పరిచయం అవుతూ
నీ చుట్టూ రక్షణ కవచంలా
అనుబంధాల లేపనం అల్లుకొని
నీ ఆప్యాయతల ద్వారా
అతిధులను ఆకర్షింపజేస్తూ
నీలోని మమకారపు మకరందాల మధురిమ
ఈ అమానుష తుమ్మెదల
పాలవుతుందని తెలీక
గంజాయి మొక్కల్లాంటి ఈ లోకంలో
గంధపు చెట్టులా ఎదుగుదామనుకోవడం
నీ వెర్రితనమే

సంధ్యదీప్తి

అంధకారం నుండి అద్భుత లోకానికి
పరిచయం చేసే ప్రాణబంధం
చీకట్లో వెలుగు నీడలు చూపే చెలిమి
నిశీధిలో శశిలా మారిన నేస్తం
తమస్సులో దివ్యంగా వెలిగే
వెలుగు కిరణం సంధ్యదీప్తి

సాత్విక ద్యాగలి

నలుపు

పగలు వెంట ఉండేది చీకటి
వెలుగు తెలుపు చీకటి నలుపు
నాట్య మయూరి కాళ్ళు నలుపు
గానకోకిల వర్ణం నలుపు
కనులకద్దే కాటుక నలుపు
కనుగుడ్డు కంటి రెప్పలు నలుపు
కనుబొమ్మలు శిరోజాలు నలుపు
వెలుగు నీడ పగలు రాత్రి తెలుపు నలుపు
ఒకదాని వెంట ఒకటి విడదీయలేని జంట

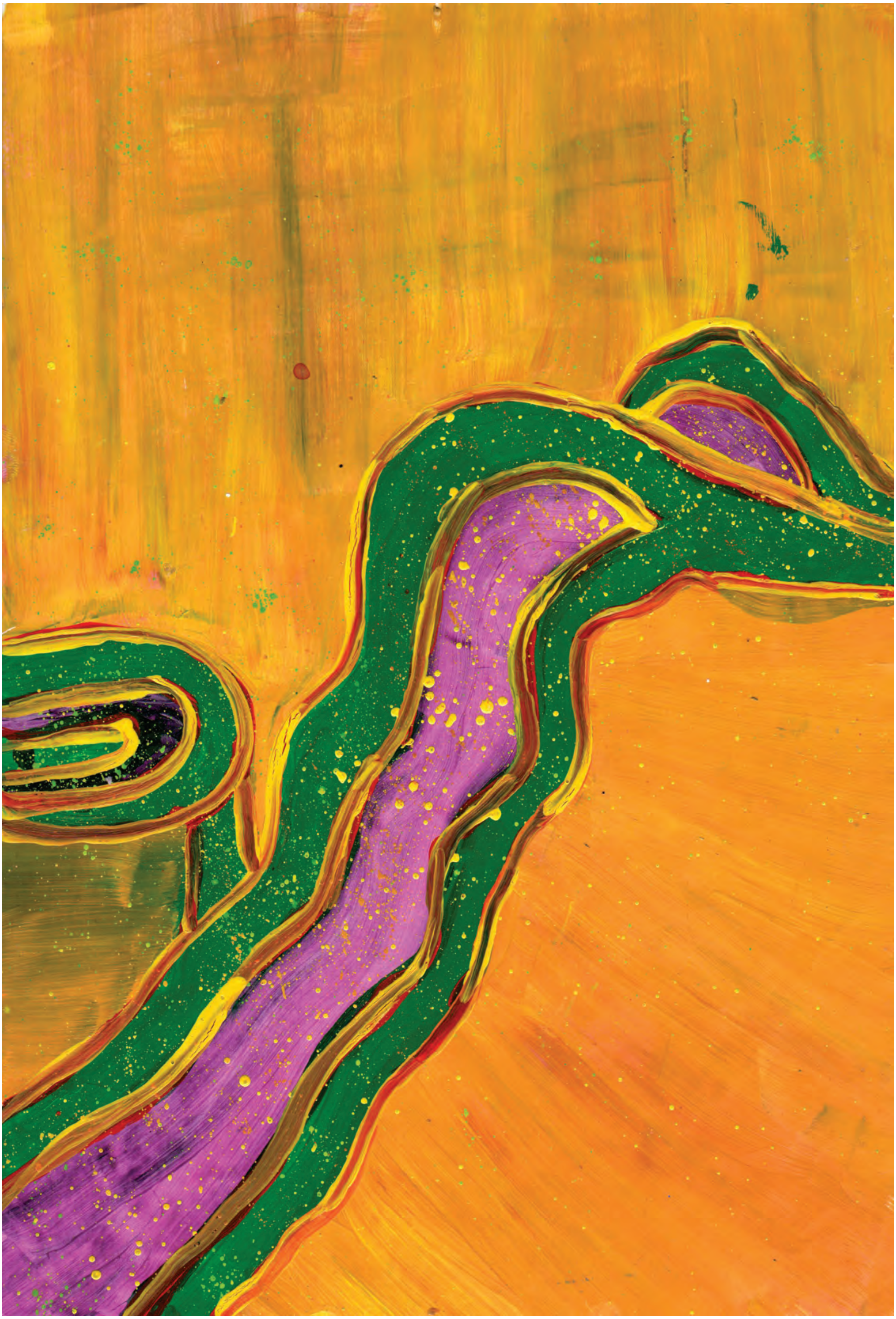

రెండు ముసుగులు

కులానికి ప్రతిభ కూడా పరాయిదే
మతానికి అయినవాళ్ళు కూడా అంటరానివాళ్ళే
క్రూరత్వం కులంలోనే కానీ జనంలో కాదు
మానవత్వం మనుషుల్లోనే కానీ మతంలో కాదు
గుణం లేనివాడు కులం గొడుగు పడతాడు
మానవత్వం లేనివాడు మతం ముసుగు వేస్తాడు
కులమతాలు వేర్పాటువాదుల కుట్ర
దేశభక్తి స్వార్థపరులు పన్నిన వల
కులాన్ని కేంద్రంగా చేసుకుని గురువు
గుడిని కేంద్రం చేసుకుని మతము
రాజ్యాధికారమే లక్ష్యంగా పాలకులు
సామాన్యుడి సంక్షేమం నేతిబీరకాయ
ఇక ఊరుకునేదే లేదు
ఈ కుల పిశాచిని మతమౌఢ్యాన్ని
కూకటి వేళ్ళతో సహాఅంతం చేద్దాం!

కరోనా కారుమేఘాలు

కారు మేఘాలు కమ్మేయటం విన్నాను
కానీ! ఇదేంటో ఇపుడు కొత్తగా కాలాన్ని
ఈ కరోనా మేఘాలు దట్టంగా కమ్మేసిన వేళ
చీకట్లో బిక్కు బిక్కుమంటున్న ప్రపంచం ముంగిట
నేనో ఆత్మ విశ్వాసపు మిణుగురును
భయంతో మనసు తలుపులు మూసి
తలుపు సందుల్లోనుంచి తొంగి చూస్తున్నా
భానుడి భగభగల నుండి ఒక ఎర్రటి నిప్పురవ్వ
రాలి నేలపై పడింది
ఇసుక రేణువుల్లా జనజాతరల్లా ఉండే నాటి వీధులు
నేడు ఎటు చూసినా ఖాళీ కంచాల్లా కనిపిస్తున్నాయి
కరోనా కన్నెర్రజేస్తే.. ఆ విపత్తు ఎత్తి కుదేసి
విసిరేస్తే ఎన్నో దేహాలు ఇళ్ళల్లో కూలబడ్డాయి
యుద్ధమొక్కటే ప్రజలను ఏకం చేయగలదనుకున్నాను
కానీ నాకిపుడర్థమైంది.. సూక్ష్మజీవులు కూడా
స్థూల ప్రపంచాన్ని ఏకం చేస్తాయని!
భయం గుప్పెట్లో నిద్రపోతూ
క్షణక్షణానికి ఉలిక్కిపడి లేస్తూ
కంటికి కునుకు లేకుండా ప్రశాంతతను కోల్పోయాం
కంటికి కనిపించని క్రిమికన్నా
అణువణువునా వ్యాపించే భయమే
మనోనిబ్బరాన్ని నిర్వీర్యం చేస్తుంది
అయినా సరే.. భయపడకు మిత్రమా!
చావు మనకు శత్రువేమీకాదు
అలాగని బ్రతుకు బంధువేమీ కాదు
చావు-బ్రతుకు రెండూ మన తోబుట్టువులే
సత్యం తెలిసినపుడు భయం దేనికి?

తెలంగాణ కవులు

తెలంగాణ ప్రజలకనీళ్ళను
"అగ్నిధార" గా మలిచి,
నిజాం పాలన మీదికి ఎక్కుపెట్టిన
మహాకవి "దాశరథి కృష్ణమాచార్యులు",
తెలంగాణలో కవులే లేరనే
నిందా వ్యాఖ్యాలను సవాలుగా తీసుకొని,
"గోల్కొండ కవులసంచిక" సముధానమిచ్చిన
వైతాళికుడు " సురవరం ప్రతాపరెడ్డిగారు".
సహజ పండితునిగా పేరొంది,
తెలుగు భాషను, తెలుగువారినీ,
తన "భాగవతం"లోని పద్యాలచే
ధన్యులను చేసిన గొప్పకవి "పోతన."
అసమానతలకు, అణచివేతకు నిలయంగా మారిన
నాటి నైజాం సమాజాన్ని గమనించి
తెలంగాణ సాయధ పోరాట యోధునిగా,
"గద్యతిక్కన"గా పేరొందిన కవి "దాశరథిరంగాచార్యలు"
విశ్వమానవ హృదయ అంతరాల్లోని
చెతన్య జలపాతాలసవ్వడిని,
విప్లవ జ్వాలలవేడిని రంగరించి పద్యమును,
గేయమును ఎక్కుపెట్టిన "సి.నా.రె."
తెలంగాణకు జరుగుతున్న అన్యాయాన్ని నిరసిస్తూ,
ప్రత్యేక తెలంగాణా కోసం
"ఒక్క సిరా చుక్క లక్షమెదళ్ళను కదిలిస్తుందని
చెరగని సంతకం చేసిన అక్షరకార్మికుడు "కాళోజీ"!

సంక్రాంతి

అతివల సొగసైన చేతి వేళ్ళు కుంచెలుగా మారి
ఆ వేలి కొనల్లోనించి జారే ఆ రంగుల విన్యాసంతో
ఇంటి ముంగిరులన్నీ ఇంద్రధనస్సుగా మారి
రంగుల హరివిల్లులై ప్రతి పల్లె
తోరణాలు కట్టుకుని కళకళలాడుతూ
పండగ శోభను అద్దుకుంటాయి
ప్రతి ఇంటి గడపకు మామిడి తోరణాలు మణిహారాలవుతాయి
మంచు పూల రెమ్మలను తాకుతూ వీచే
చల్లని గాలుల నడుమ చిలక పలుకులు
నెమళ్ళ నాట్యాలతో హరిదాసు కీర్తనలు
బసవన్న విన్యాసాలతో ప్రతి ఇల్లూ ప్రతి ఊరూ
ధాన్యపు రాశులతో నిండిపోతూ
సంక్రాంతి పండుగకు స్వాగతం పలుకుతాయి

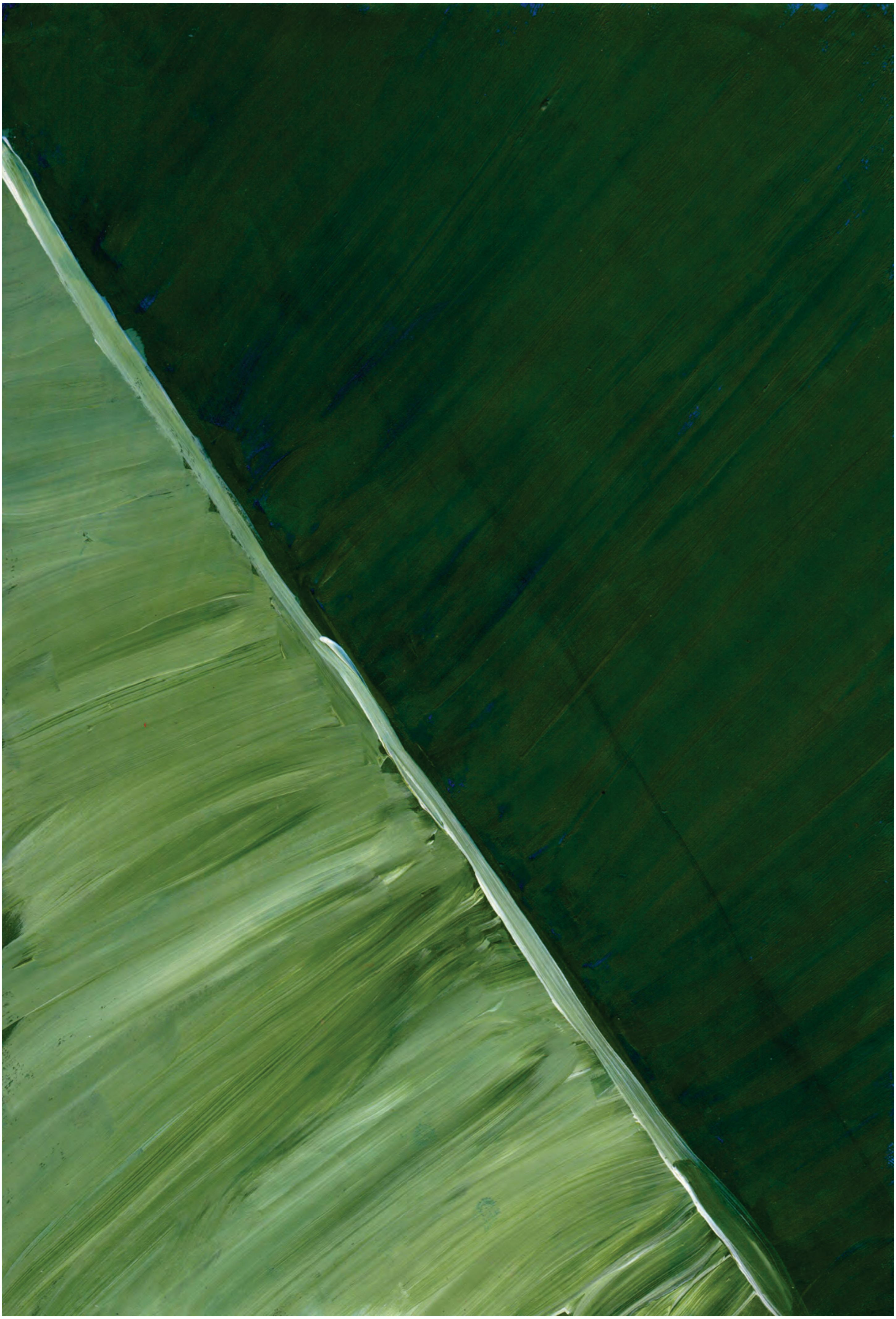

ఆరాటం

పక్షులకుంది ఆరాటం,
పైపైకి ఎగిరి లోకాన్ని చుట్టేయాలని.
నెమలికుంది ఆరాటం,
తన నాట్యం చూసి అందరు పరవశించాలని.
కోయిలకుంది ఆరాటం, తన గానంతో
అందరిని మంత్రముగ్ధుల్ని చేయాలని
ఒక మొక్కకుంది ఆరాటం,
పెద్ద వృక్షంలా ఎదిగి
సమస్త లోకానికి నీడనివ్వాలని.
ఒక మొగ్గకుంది ఆరాటం,
పుష్పించి పరిమళాలను వెదజల్లాలని.
ఒక పుష్పించిన పువ్వుకుంది ఆరాటం,
ఈ దేశం కోసం ప్రాణాలర్పించిన
మహనీయులపాదాలదగ్గరుండాలని.
ఒక కాయకుంది ఆరాటం,
పండులా మారి ప్రాణకోటి ఆకలి తీర్చాలని.
చివరికి చిన్న చీమకుంది ఆరాటం,
తాను తినే ఆహారాన్ని ఇతర
చీమలక్కూడా పంచాలని
కానీ, నేటి మనిషికి లేదు ఆరాటం,
తోటి మనిషికి సహాయం చేయాలని!

సాత్విక ద్యాగలి

అన్నదాత

నీ ఉప్పు తినేవాడే
నీ ఉసురు పోసుకుంటున్నాడు
నీ అన్నం తినేవాడే
నీకు అపకారం తలపెడుతున్నాడు
నీ కడుపు నింపాల్సినవాడే
నీ కడుపు కొడుతున్నాడు
అన్నం పెట్టే అన్నదాతకే
కన్నం పెడుతున్నారు
అందుకే
దేశానికి అన్నం పెట్టి
దేహాన్ని కాల్చుకుంటున్నాడు
అన్నదాత!

వైద్యో నారాయణోహరి

భగవంతుడి తరువాత అంత ఆర్తితో
చేతులెత్తి జోడించేది వైద్యుడికే
జన్మనిచ్చేది తల్లిదండ్రులైతే
పునర్జన్మనిచ్చేవారు వైద్యులు
దేవుడు మనిషి రూపంలో ఉంటాడనుకుంటే
ఏమో అనుకున్నాను కానీ ఇపుడు
ప్రత్యక్షంగా చూస్తున్నాను
పేదల ప్రాణాలు నిలపడమే పరమావధిగా
భావించేవారు వైద్యులు పేదరోగులకు
అండగా నిలిచే అమృతమూర్తులు
మానసిక రోగులకు భరోసా కలిగించే భగవంతులు
తెల్లకోటు వెనుక దాగిన
చల్లని వెన్నెల లాంటి మనసున్నవారు
కనిపించని నారాయణునికంటే గొప్పవారు
అందుకే వైద్యోనారాయణోహరి అన్నారు

తల్లిదండ్రులకు ప్రేమతో...

తల్లిదండ్రుల ప్రేమకంటే విలువైనది
లోకంలో ఏదీలేదు.
కన్నవారిని కళ్ళల్లో పెట్టుకొని
చూసుకోవడం కన్నా,
ఇచ్చే విలువైన బహుమతి మరొకటి ఏదీ లేదు.
కన్నవాళ్ళచే కన్నీళ్ళు పెట్టించేంత
దుర్భర పరిస్థితి లోకంలో ఏదీ లేదు.
జీవితంలో ఏం సాధించావు అని అడిగితే
కోటి రూపాయలు అని కాకుండా,
నా కన్నవారిని కన్నీళ్ళు కార్చకుండా
చూసుకున్నానని చెప్పడం కన్నా
గొప్పమాట ఈ లోకంలో మరొకటి లేదు.
దేవుడు కనిపించి వరం కోరుకోమంటే
ఎన్ని జన్మలకైనా నన్ను ఈ తల్లిదండ్రులకే
పుట్టించమని కోరుకుంటాను
అమ్మ పంచే అనంతమైన అమ్మ ప్రేమతో
సరితూగ గలిగేదేది?
నాన్న చూపించే మమకారాన్ని మించినదేది?
అందుకే నా కవిత్వం వారికి అంకితం

మాటలే ... మూటలు

మనుషులలో ఐకమత్యం
చాలా విచిత్రమైనది సుమా!
బ్రతికున్నవాడిని ఎలా పడగొట్టాలని చూస్తారు,
చనిపోయినవాడిని భుజాన మోస్తారు.
మనచుట్టూ ప్రోత్సహించే వారికన్నా,
నిరుత్సాహపరిచేవారే ఎక్కువగా ఉంటారు.
వారు విసిరే రాళ్ళతోనే కోటను
ధృడాంగా నిర్మించుకోవాలి.
వారి మాటలే మనకు
సిరుల మూటలుగా మారాలి!

సాత్విక ద్యాగలి

గమ్యం

గమ్యం చేరుకోవాలంటే బాధించే గతాన్ని వీడాలి
గతం గురించి బాధపడేవారు ప్రస్తుతం పోరాడలేరు
పోరాడటానికి ప్రేరణ కావాలి
గమ్యం చేరాలన్న బలమైన సంకల్పం ఉంటే
వర్తమానమే తగినంత స్ఫూర్తినిస్తుంది
పోరాట పథం గమ్యానికి ప్రాముఖ్యమైనది

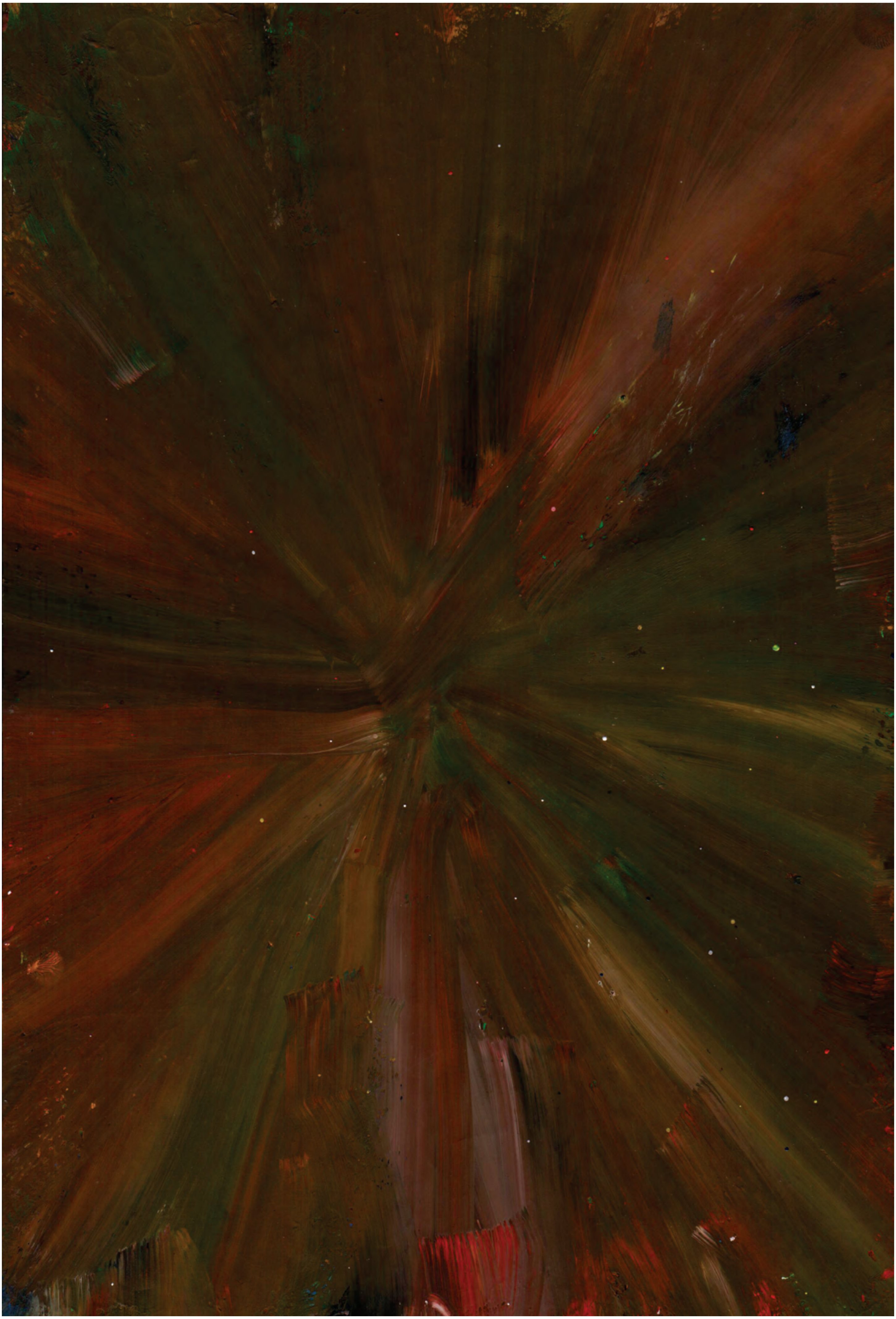

నిదుర

నీ ఒడిలో నిదురించే వేళ
నా ఎదలోకి విసిరావు వల
నీ ఊహల్లో బంధించావు నన్నిల
నా మదిలో మెరిసింది ఓ కల

సాత్విక ద్యాగలి

అమ్మే బ్రహ్మ

కనుబొమ్మల చాటున జ్ఞాపకాలను పదిలపరచుకుంటూ
కంటికి రెప్పలా కన్నబిడ్డలా కాపాడుతున్నారు
దేశ సరిహద్దుల్లో అహర్నిశలు కష్టపడుతూ
అక్రమంగా చొరబడే శత్రువులను ఎదుర్కొంటూ
విధినిర్వహణలో ప్రాణాలు కోల్పోయే త్యాగమూర్తులు
ఆకలి దప్పిక మరచి
ప్రాణాలను సైతం లెక్కచేయకుండా
తమ గుండెలను గోడలుగా మార్చుకుని
శత్రు దేశాలపై యుద్ధం చేస్తున్నారు
మానవాళికి దేవుడు రక్ష
దేశానికి సైనికుడు రక్ష
తమ ఇంటి గడపలకు దూరంగా ఉన్నా
కొన్ని కోట్ల గడపల సరిహద్దు అయిన
తన దేశ గడపకు దగ్గరగా ఉండేవాడే జవాన్
కొన్ని కోట్ల గుండెలు ప్రశాంతంగా కొట్టుకోవడానికి
కారణం ఆ జవాన్ అలాంటి జవాన్ నీకు నా సలాం!

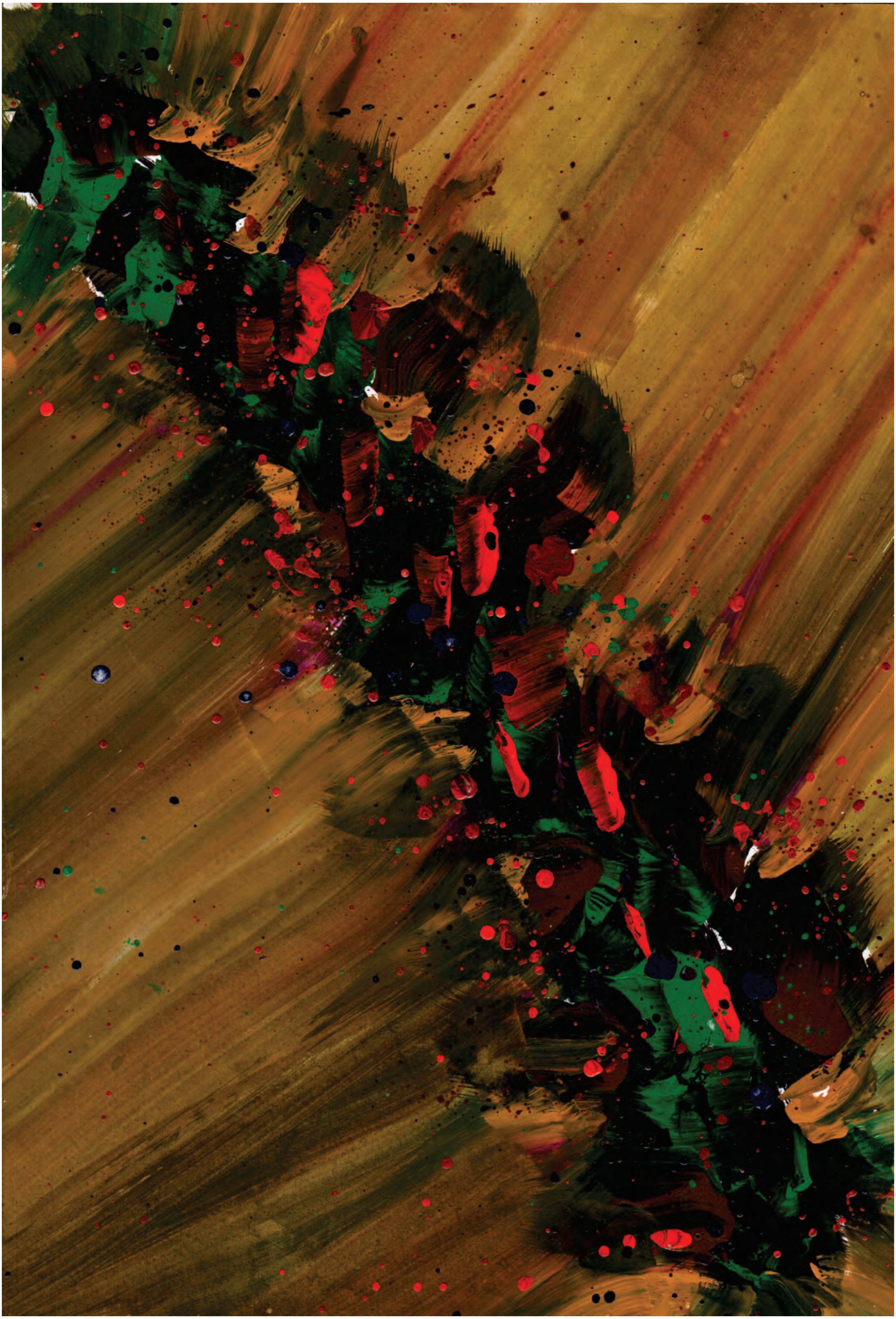

జవాన్ నీకు సలాం!

ఏ తల్లి పురిటి నొప్పుల పుణ్యమో
పుడమి ఒడిలో ఒదిగిపోతూ వీర మరణం
పొందుతున్నారు ఆ ప్రాణాల ప్రతిఫలమే మనం
అనుభవిస్తున్న ఈ స్వేఛ్ఛా స్వాతంత్ర్యం
దానికి అతీతంగా కులమతాల స్వార్ధంతో మనం కొట్టుకు
ఛస్తుంటే మన కోసం మన తల్లుల పిల్లల సంతోషాల
కోసం వాళ్ళ కుటుంబాలను వదలి నిరంతరం
కృషిచేస్తున్నారు మన దేశ కుటుంబాన్ని రక్షించడానికి
కను రెప్ప వాల్చకుండా కనుబొమ్మల చాటున
జ్ఞాపకాలను పదిలపరచుకుంటూ
కంటికి రెప్పలా కన్నబిడ్డలా కాపాడుతున్నారు
దేశ సరిహద్దుల్లో అహర్నిశలు కష్టపడుతూ
అక్రమంగా చొరబడే శత్రువులను ఎదుర్కొంటూ
విధినిర్వహణలో ప్రాణాలు కోల్పోయే త్యాగమూర్తులు
ఆకలి దప్పిక మరచి
ప్రాణాలను సైతం లెక్కచేయకుండా
తమ గుండెలను గోడలుగా మార్చుకుని
శత్రు దేశాలపై యుద్ధం చేస్తున్నారు
మానవాళికి దేవుడు రక్ష
దేశానికి సైనికుడు రక్ష
తమ ఇంటి గడపలకు దూరంగా ఉన్నా
కొన్ని కోట్ల గడపల సరిహద్దు అయిన
తన దేశ గడపకు దగ్గరగా ఉండేవాడే జవాన్
కొన్ని కోట్ల గుండెలు ప్రశాంతంగా కొట్టుకోవడానికి
కారణం ఆ జవాన్ అలాంటి జవాన్ నీకు నా సలాం!

సాత్విక ద్యాగలి

నమ్మకం

చేయగలననే నమ్మకం కన్నా,
చేయలేనేమోననే భయం వెంటాడుతూ ఉంటుంది.
భయపడుతూ చేసే ప్రయత్నం
ఓటమికి మరింత చేరువ చేస్తుంది.
నమ్మకంతో చేసే ప్రయత్నం
గెలుపుకు తొలి అడుగవుతుంది.
భయం శక్తివంతమైనదే కానీ,
నమ్మకం అంతకన్నా శక్తివంతమైనది.
నమ్మకంతో ముందుకెళితే
విజయం నీ సొంతం అవుతుంది.

సాత్విక ద్యాగలి

తెలుగు భాష

కవయిత్రి కనులలో వెలుగు నింపే భాష,
మహనీయులనోటితో చదవబడిన భాష,
పుణ్యభూమిలో పుట్టిన భాష,
పుట్టుకతో నేర్చిన భాష,
శత్రువులు సైతం ప్రేమించే భాష,
విడదీయలేనిది, విడిపోనిది,
మరువలేనిది, మరుపురానిది.
అంతులేనిది, అంతం కానిది
నా మాతృభాషపై మమకారం!

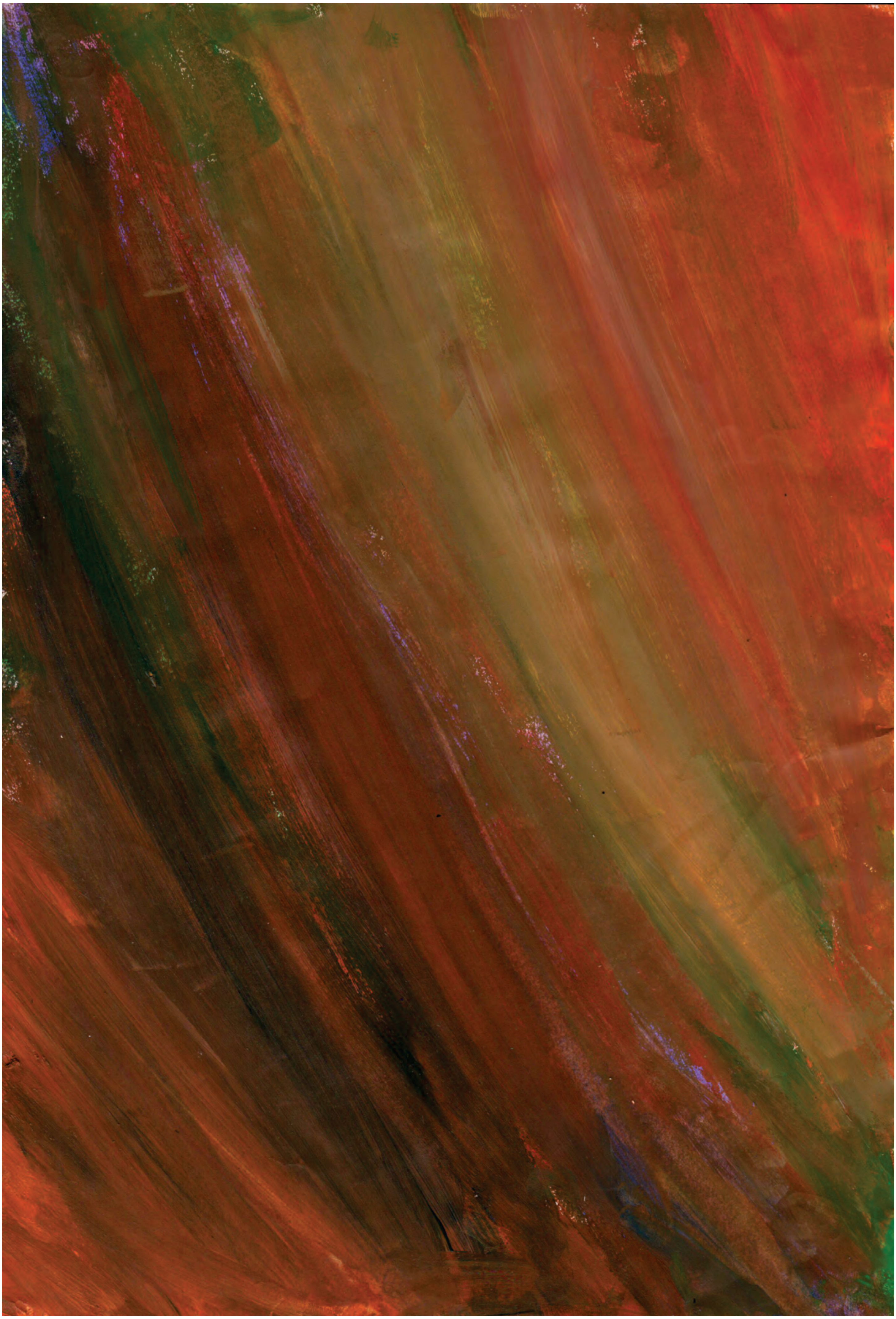

పుస్తకం

బాధలో నవ్వించావు,
కోపంలో శాంతింపజేసావు,
భయంలో ధైర్యానివయ్యావు,
అమ్మలోని అనురాగమయ్యావు,
నాన్నలోని మమకారానివయ్యావు,
స్నేహితుడిలా నవ్వించావు,
ఓటమిలో నా కన్నీటిని తుడిచావు,
ఒక్క పుస్తకం వందమంది మిత్రులతో
సమానమని ఋజువుచేసావు.

సాత్విక ద్యాగలి

పోరాడు

ప్రశ్నించనిదే సమాధానం దొరకదు,
ప్రయత్నించనిదే కోరుకున్నది దక్కదు.
ఒంటరిగానే పోరాడు
జీవితంలో ఎవరు శాశ్వతం కాదు.
ఒక్కడినే ఏం చేయగలనని ఆలోచించకు
ఒక్కసారి తలపైకెత్తి చూడు
ఈ ప్రపంచానికి వెలుగునిచ్చే సూర్యుడు కూడా
ఒక్కడేనని తెలుస్తుంది!!

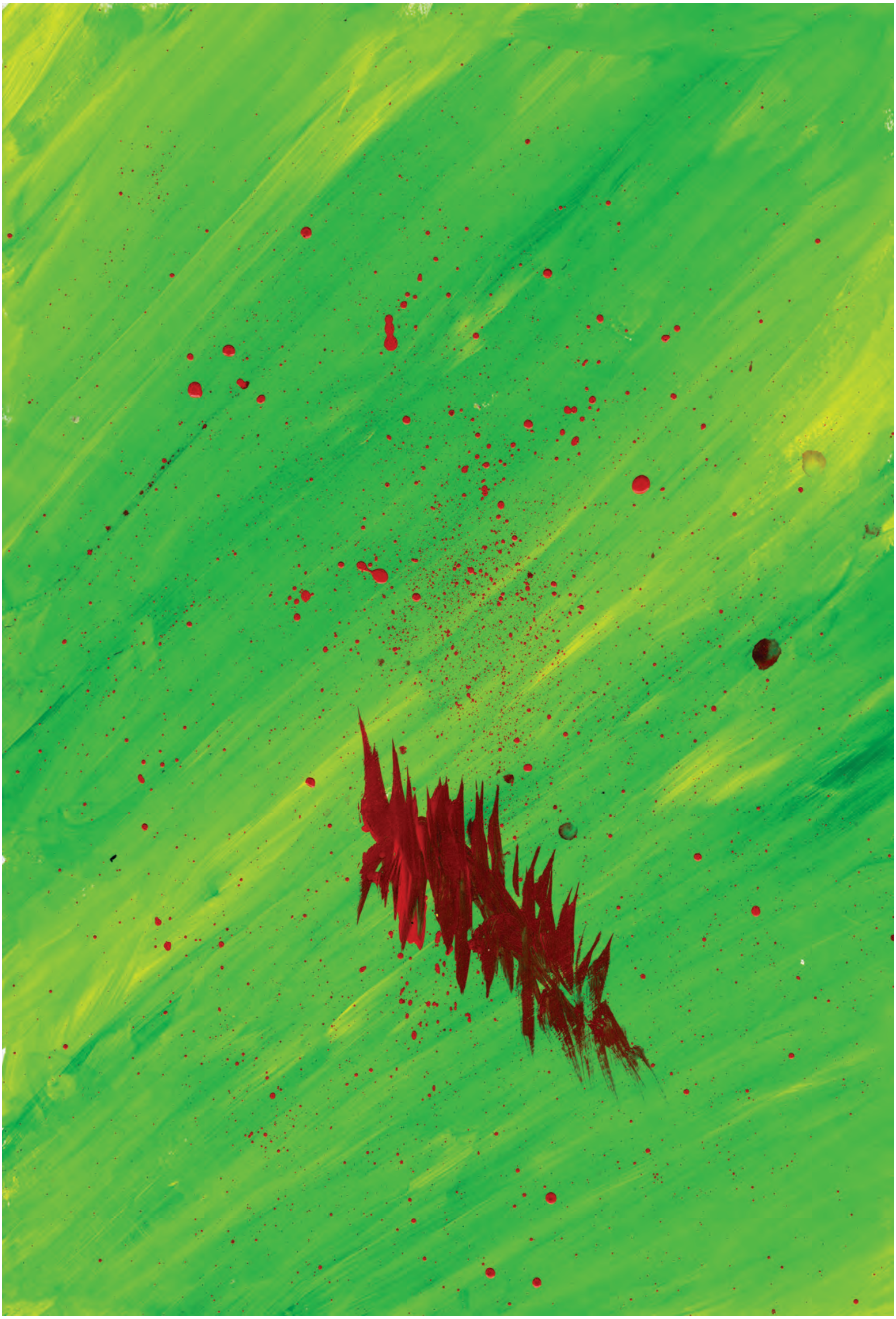

ధైర్యం

ధైర్యం నీ నేస్తం అయితే,
సప్తసముద్రాలు నీ వెనకుంటాయి.
భయం నీ నేస్తం అయితే,
అష్టదరిద్రాలు నీ ముందుంటాయి,
చావుబ్రతుకులనేవి ఎక్కడో లేవు,
ధైర్యంలోనే బ్రతుకు ఉంది.
భయంలోనే చావుంది.
తప్పు చేయనంతవరకు
ఎవరికీ భయపడాల్సిన పనిలేదు.
కానీ! భయపడడం మొదలుపెడితే
నీ నీడ కూడా నిన్ను భయపెడుతుంది!

సాత్విక ద్యాగలి

యువత

మరిగే రక్తం కావాలి మార్పుకు కారణం,
ఆవేశాలకు ఆహుతవ్వాలి అన్యాయాలు, అక్రమాలు.
ఆశయాలకు అంతమవ్వాలి అవినీతి,
అహింసతో అడుగిడాలి అద్భుతలోకానికి
ఎందుకంటే...
యువత తలుచుకుంటే దేన్నైనా సాధించగలదు
చరిత్రను తిరిగిరాసే సత్తా మనలో ఉంది
వీలైతే మరో చరిత్రను కూడా సృష్టించగలం
చరిత్ర సృష్టించేవారంటే ఓడిపోని వారు కాదు
ఓటమితో ఆగిపోక గెలుపు అంతు చూసే వాళ్ళు

హెచ్చుతగ్గులు

జీవితంలో హెచ్చుతగ్గులు రావడం సహజమే,
ఎందుకంటే, ఇ.సి.జి లో వచ్చే సరళరేఖ కూడా
మృత్యువును చూపిస్తూ మనల్ని హెచ్చరిస్తుంది.
గెలుపు కావాలంటే భయం వదలాలి,
భయం పోవాలంటే పోరాడి తీరాలి.
వైఫల్యాలగురించి వ్యధ చెందక
వాటిని కొత్త మలుపుగా భావించి సాగిపోవాలి.
విజయం ఒక్కసారే ఆనందాన్ని ఇస్తుంది.
కాని, ఓటమి ప్రతీసారి కర్తవ్యాన్ని గుర్తుచేస్తుంది

మహా ప్రసాదం

ఏది లభించినా, నాది అనేవాడు
"దుర్యోధనుడు",
ఏది లభించినా నాది ఇతరులకోసం అనేవాడు "కర్ణుడు",
ఏది లభించినా భగవంతుడా నీ కోసం అనేవాడు "అర్జునుడు",
నాకు లభించే ప్రతి వస్తువు నీవు
నాకిచ్చే ప్రసాదం అనేవాడు
"మానవుడు"
అందుకే...
నేను పీల్చుకునే గాలి,
త్రాగే నీరు, తినే అన్నం లభించే సుఖం,
ప్రతీ వస్తువు ఓ భగవంతుడా
నీవు నాకిచ్చే
"మహాప్రసాదం"!

తేనె చినుకువనుకున్నా!

దు:ఖాన్ని దోసిట్లో పట్టుకుని
కొన్నాళ్ళే అనుకుని కూర్చున్నా
కానీ నాకే తెలియదు నా చేతిని విడవనంటూ
అంటిపెట్టుకుంది అదేంటో అయినవాళ్ళే
నన్ను వదిలేసి పోతుంటే మరి ఈ దు:ఖానికి
నాకు తెలియకుండా నేను చేసిన మేలేంటో
చిగురాకులు సవ్వడితో పలుకరిస్తే
చుట్టానివేమో అనుకున్నా కానీ ఇలా నీ చేతిలో
బంధీనవుతానని అనుకోలేదు
తొలకరిలా తెరచాటు నుండి తొంగి చూస్తే
తేనె చినుకువనుకున్నా కానీ నీ జడివానలో
మునిగిపోతానని ఊహించలేదు పోనీలే
నమ్మినవాళ్ళే నట్టేట ముంచే ఈ కలియుగంలో
నీవెంత దూరం నా చేయి పట్టుకుని నడుస్తావో
అదీ చూద్దాం

సాత్విక ద్యాగలి

శాస్త్రవేత్తలు - మహావేత్తలు

అంధకారమైన ప్రపంచానికి వెలుగు
అందించాలనే లక్ష్యంతో "బల్బు"ను కనుగొన్న
శాస్త్రవేత్త "థామస్ అల్వా ఎడిసన్".
"ప్లేగు వ్యాధి"తో ఎందరో అల్లాడుతూ
మరణిస్తున్న సమయంలో వారిని రక్షించడం కోసం
ఎంతో శ్రమపడి "ఔషధాన్ని" కనుగొన్న
శాస్త్రవేత్త "ఎల్లాప్రగడ సుబ్బారావు."
మశూచి రహితదేశం కోసం వ్యాధికి
"టీకా"ను ఆవిష్కరించినవారు "ఎడ్వర్డ్ జెన్నర్".
రెండో ప్రపంచ సమరంలో బాక్టీరియా వల్ల
మరణిస్తున్న సైనికులకోసం "పెన్సిలిన్"ను
కనుగొన్న శాస్త్రవేత్త "అలెగ్జాండర్ ఫ్లెమ్మింగ్".
"మలేరియా" వ్యాధి నివారణకు టీకాను
పరిచయం చేసిన శాస్త్రవేత్త "రోనాల్డ్ రోస్".
పర్యావరణం పచ్చగా ఉండడం కోసం
"హరితవిప్లవ" సృష్టికరణ చేసిన
శాస్త్రవేత్త "యం.ఎస్.స్వామినాధన్".
"గురుత్వాకర్షణ" నియమాలను లోకానికి
చాటి చెప్పిన శాస్త్రవేత్త "న్యూటన్."
దూరంగా ఉన్న వస్తువులను దగ్గరగా చూపించడానికి
"టెలిస్కోపు"ను కనుగొన్న శాస్త్రవేత్త "గెలీలియో."
రాసిన విషయాలన్నింటిని ముద్రించడానికి అచ్చుయంత్రాన్ని"
కనుగొన్న శాస్త్రవేత్త "జాన్ గుటెన్ బర్గ్".
యంత్రాలు పని చేయడానికి, రైలు బోగీలు నడవడానికి
"ఆవిరియంత్రాన్ని" కనుగొన్న శాస్త్రవేత్త "జేమ్స్‌వాట్".
ఆకాశంలో విహరించాలనే, కాంక్షతో "విమానాన్ని"
గగన బాట పట్టించిన సోదరులు "రైట్‌బ్రదర్స్".
"అంతరిక్ష క్షిపణి" పితామహుడు "అబ్దుల్ కలాం."
"ఇవే నా వందనాలు మేధావులకు,
అభినందన చందనాలు శాస్త్రజ్ఞులకు...!!"

సాత్విక ద్యాగలి

స్నేహం

ఆశకి హద్దు లేదు
కోరికకి కొరత లేదు
ఆశయానికి చావు లేదు
అమృతానికి సాటి లేదు
మన స్నేహానికి అంతం లేదు!

నా మాతృభాష

అమ్మ లోని ఆప్యాయత,
నాన్న లోని అనురాగం,
అమ్మా, నాన్నలోని మమకారపు మాధుర్యం,
తేనెకన్నా తియ్యనైనది,
మంచుకన్నా చల్లనైనది,
కమ్మనైనది, మధురమైనది నా మాతృభాష
అందుకే...!
నా తెలుగు మందార మకరంద బిందు బృందరస
స్యందన మందారమగు మాతృభాష!!

సాత్విక ద్యాగలి

మాణిక్యాలు

ఆకాశంలో ఎగిరే పక్షులు,
తేనెలోని కమ్మదనం,
నెమలి నాట్యంలోని నయనాలు,
కోయిలపాటల్లోని గానాలు,
మట్టిలో పుట్టిన మాణిక్యాలే
మన స్వేరోలు!

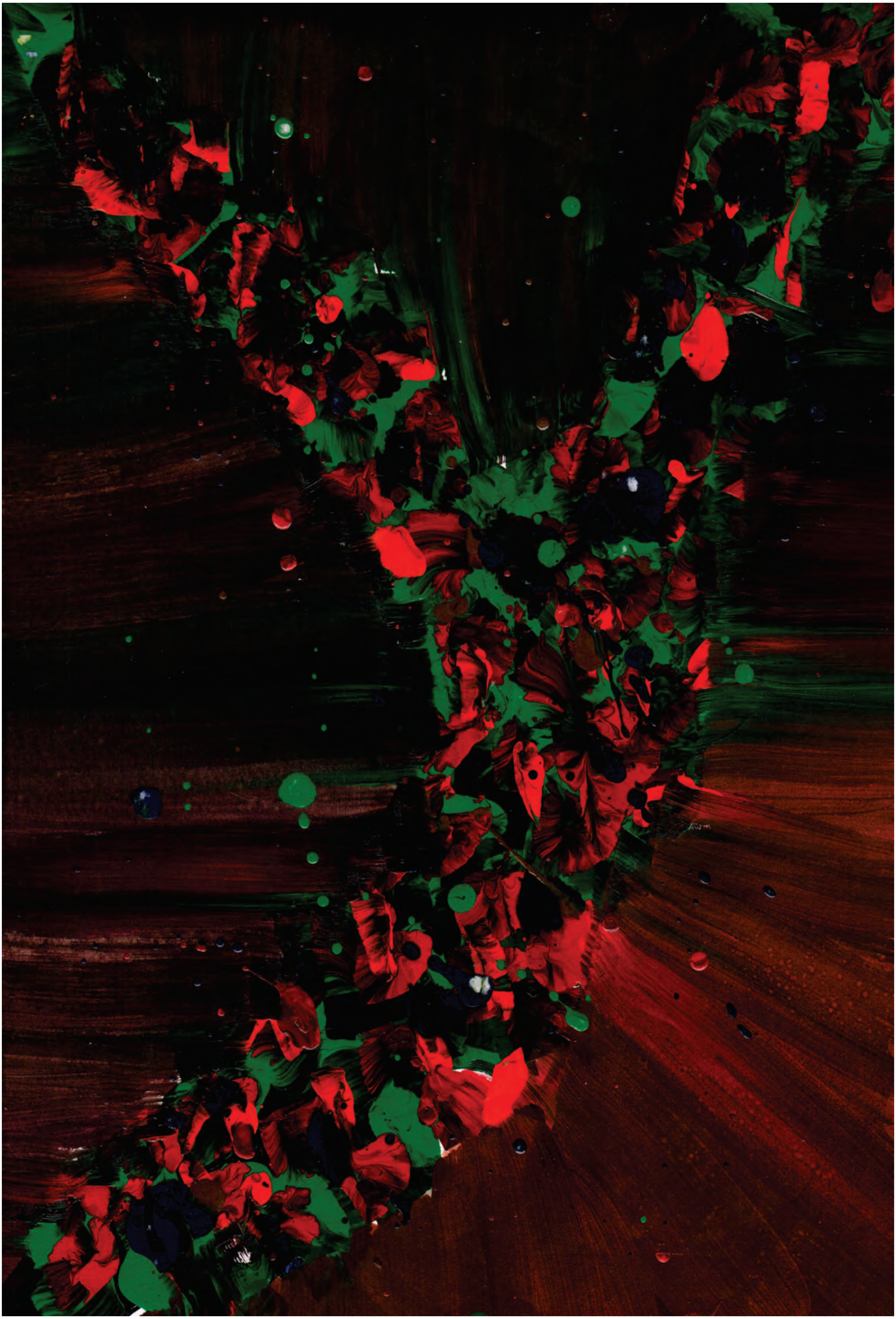

సంతోష్‌కి సలాం

అమ్మా భరతమాతా!
నీ బిడ్డలకు శత్రువులను ఎదిరించి పోరాడటమే తప్ప
వెన్ను చూపడం నేర్పలేవని
శత్రు వర్గాలకు ఎదురొడ్డి
తన రక్తపు చుక్కలతో భరతమాత నుదిటిపై నెత్తుటి తిలకం దిద్ది
ఈ పవిత్ర పుణ్యభూమిలో నిదరోయాడు
కానీ భరతమాత ఓ ప్రియ మిత్రుడిని కోల్పోయింది
సూర్యపేటకు చెందిన ఓ సూరీడా
ఈ రోజు నువ్వు అస్తమించవచ్చును కానీ
మళ్ళీ ఇదే నేలపై పుట్టి
భరతమాత ముద్దు బిడ్డగా ప్రకాశిస్తావని
తల్లి నిరీక్షిస్తుంది
పోయిరా సైనికుడా పోయిరా
మళ్ళీ నీ పుట్టుకకై ఈ పుణ్యభూమి వేచి చూస్తుంది
మా స్వేచ్ఛకై దివికేగిన వీరుడా
అశ్రునయనాలతో
సలసలా మరుగుతున్న రక్తపు జ్వాలలతో
ఇవే నీకు మా నివాళులు

సాత్విక ద్యాగలి

స్వప్నం

నిదురలో సవ్వడితో సరసకు చేరి,
హృదయానికి చేరువై,
కనుపాపలకి పరిచయమై,
మనసుతో మాట్లాడే అద్భుతం "స్వప్నం"!

ఓ పుష్పమా...

ఇంద్రధనస్సులోని రంగులన్నీ నీ సొంతం,
నీవు లేనిదే ఏ మొక్కకైనా లేదు అందం,
నీ మకరందం తేనెటీగలకు విందు,
మహాత్ములచేతుల్లో నువ్వో కానుకవి,
కానీ! ఒక్కో సంధర్భంలో నువ్వు
కాలికింద నలిగిపోతావు.
నీ వంటి ధాతృత్వమైన మనసు
ఈ విశ్వంలో నేనెక్కడా ఎరుగను.
అందుకే, ఈ ప్రపంచంలో సాటిలేరు సుమమా!!

సాత్విక ద్యాగలి

ప్రేరణ

తరానికో వందకవులు
తయారవుతారెప్పుడూ.
వందలోనూ, మందలోనూ మిగిలేది ఒక్కరే.
మందలో ఒక్కడిగా కాదు,
వందకి ఒక్కడిగా ఉండడానికి
ప్రయత్నం సాగాలి.
అడుగుముందుకు వేస్తారేమోనని
ఆలోచించకు,
అందరూ అక్కడే ఉండిపోతారు.
ఒక్క అడుగు ముందుకు వెయ్యి,
వంద అడుగులు నీ వెనకాలే ఉంటాయి!!

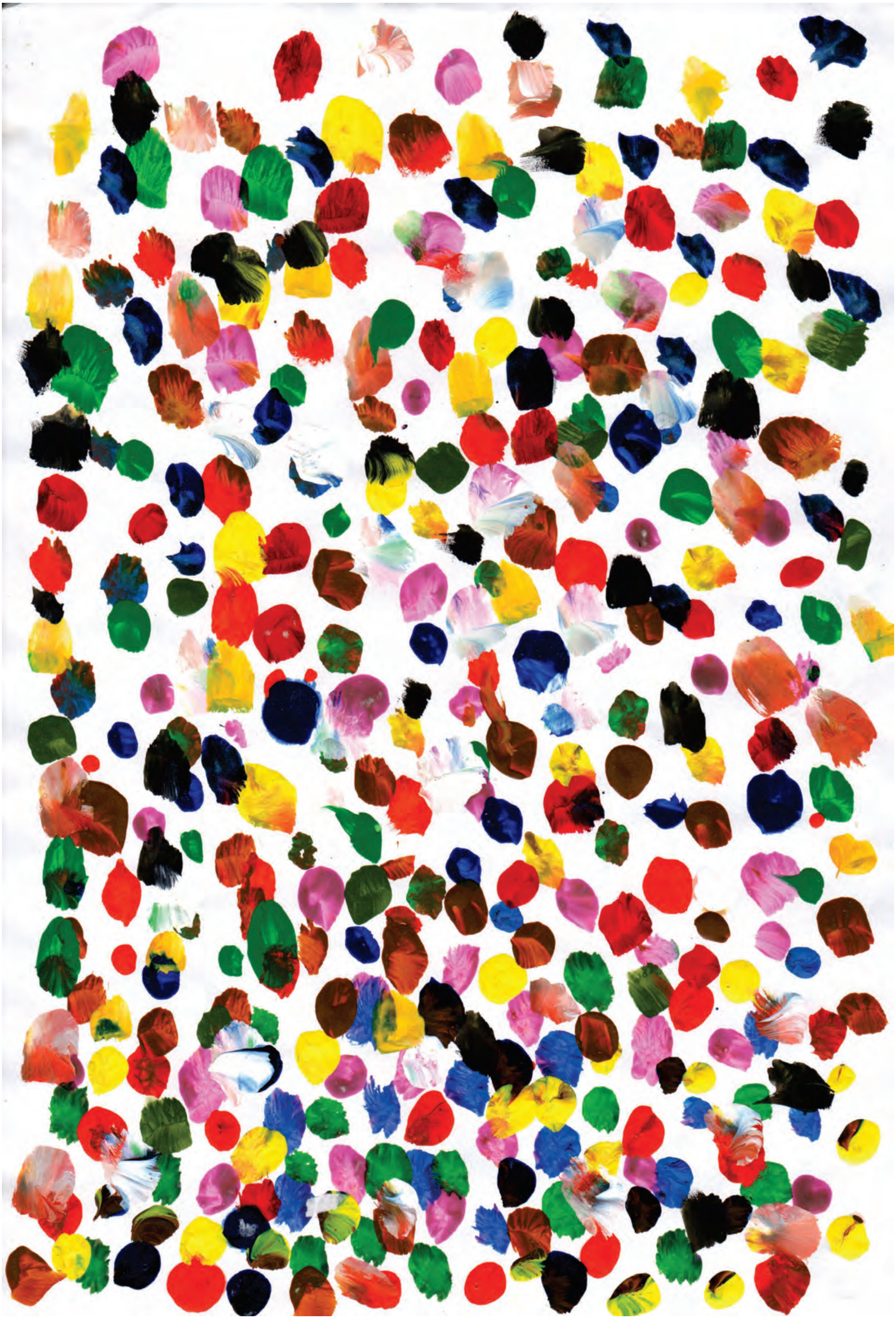

సుసాధ్యం

మనిషి తలుచుకుంటే అసాధ్యమైన పనిని కూడా
సుసాధ్యం చేయగల సత్తా కలిగి ఉంటాడు
మనిషి మెదడు చాలా శక్తివంతమైనది
కానీ దానికి మనిషే పరిమితులు విధిస్తున్నాడు
కన్నీరు కారిస్తే కాదు
చెమట చుక్కలు చిందిస్తేనే చరిత్రను రాయగలం!
విసుగు పొందిన క్షణం విరామమివ్వకు
విస్తుపోకు విజృంభించి విజయం సాధించు

నేను

కష్టాలను కళ్ళల్లో దాచిపెట్టి
అవమానాలను అణగదొక్కి
వెటకారాన్ని వెక్కిళ్ళతో నొక్కిపెట్టి
భరిస్తూ అస్తమించే సంధ్యలో కాకుండా
నవోదయానికి ఊపిరి పోసే ఉషస్సునవుతా
అసత్యం చెంప పగులగొట్టే చైతన్యమవుతా
బ్రతుకును బుగ్గిపాలు చేసే రాబందులను
చీల్చి చెండాడే దుర్గనౌతా
అధర్మాన్ని భరతం పట్టే ధర్మాత్ముడనౌతా
అన్యాన్ని అణగదొక్కేఅసురనౌతా
అక్రమాల అంతు చూసే అపరకాళినౌతా
అవినీతిని అంతం చేసే ఆదిపరాశక్తినౌతా

NEELI SWAPNAALU

Cover Page Illustration by

SATHVIKA DYAGALI

Neeli Swapnaalu is a compilation of Poetry and Art by Sathvika Dyagali, who is currently pursuing BSC. BZC final year from TSWRDC(W), Nizamabad. The book seeks to explore the visual and the textual forms of language in the most compelling ways as the young artist lucidly attempts to enter into a metaphorical commune — traversing within and beyond the superficies of expression. Every poem in the book is accompanied by a painting, presenting before the reader's eyes a refreshing perspective of thought. Sathvika Dyagali hails from Bandarenjal Village, Bichkunda Mandal, Telangana.

Offering my earnest gratitude to Ms. Sada Panga for adeptly editing this book and being with us throughout the artwork process. I thank Mr. Chitti Babu for patiently engaging in type-setting process and Mr. Krishna Kummari, Creative Print Services, Lakdikapool, for offering timely help in bringing out the printed copy of the book. My sincere thanks to Dr. Sneha Latha, Principal, TSWRDC, Nizamabad for her unceasing support at every phase of our creative efforts. I specially thank Dr. R.S. Praveen Kumar, Secretary, TSWREIS for being a driving force in shaping and building a generation of thinkers.

Introduced by Sandhya Deepthi. K